Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б)Б, ЦВК і СНК БССР

№ 143 (5269) ПАНЯДЗЕЛАК 24 ЧЭРВЕНЯ 1935 г. ГОД ВЫДАННЯ XVIII

ЦВК САЮЗА ССР—ПРАЦОЎНЫМ ОРДЭНАНОСНАЙ ТАТАРЫІ

Прэзідыум ЦВК Саюза ССР горача віншуе рабочых, работніц, калгаснікаў і калгасніц перадавой ордэнаноснай Татарскай аўтаномнай Сацыялістычнай Савецкай Рэспублікі ў дзень 15-годдзя.

Буйнейшыя дасягненні працоўных Татарыі за 15 год сацыялістычнага будаўніцтва ў справе стварэння новай сацыялістычнай гаспадаркі, падняцця матэрыяльнага і культурнага ўзроўню рабочага і калгасніка сведчаць аб велізарных магчымасцях, закладзеных у савецкім ладзе для прыгнечаных народаў усяго свету.

ЦВК Саюза ССР упэўнен, што працоўныя Татарыі, узначальваемыя советамі, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, дабʼюцца яшчэ большых новых поспехаў у справе пабудовы сацыялізма ў нашай краіне.

Старшыня ЦВК Саюза ССР М. КАЛІНІН.
В. а. сакратара ЦВК Саюза ССР І. УНШЛІХТ.

Аб памылках саратаўскага крайкома ВКП(б)

Пастанова ЦК ВКП(б)

ЦК ВКП(б) устанаўляе, што саратаўскі крайком ВКП(б) дапусціў у сваёй рабоце рад палітычных памылак і прамых парушэнняў дырэктыў ЦК ВКП(б):

а) Крайком дапусціў апублікаванне 27 мая ў краявым друку пісьма саратаўскага гаркома ВКП(б) аб парадку праходжання спраў па партспагнанням, у якім, наперакор прамому ўказанню ЦК аб неадкладным адбіранні партыйных білетаў у выключаных пярвічнай партарганізацыяй і выбыўшых з партыі, катэгарычна забаронена адбіраць партбілеты ў выключаных па першай і другой катэгорыі да зацвярджэння іх выключэння крайкомам ВКП(б).

Гэта ўказанне гаркома апракідвае асновы статута партыі, дае чуждым элементам магчымасць аставацца з партыйным білетам у кішэні нават пасля іх выключэння з партыі.

Замест неадкладнай адмены пісьма гаркома, саратаўскі крайком унёс у пісьмо гаркома «папраўкі», якія таксама ішлі ўразрэз з дырэктывай ЦК ВКП(б) ад 13 мая і дэзарыентавалі партыйную арганізацыю ў гэтым важнейшым пытанні.

б) Саратаўскі крайком і крайвыканком апублікавалі 29 мая ў друку рашэнне «Аб мерапрыемствах па выпрацоўцы, абмеркаванню і прыняццю калгасамі статута сельгасарцелі», якое ідзе ўразрэз з дырэктывамі ЦК ВКП(б) па гэтаму пытанню (няправільнае ўказанне аб скончэнні абмеру прысядзібных участкаў к першаму ліпеня; [illegible]

і савецкую грамадскасць края.

д) У газеце «Коммунист» — органе саратаўскага крайкома ВКП(б) — былі дапушчаны грубыя палітычныя памылкі (скажэнне палажэнняў Леніна ў нумары ад 5 мая, нецярпіма неахайныя адносіны да цытат з выступлення кіруючых таварышоў у нумары ад 11 мая і інш.), на якія саратаўскі крайком не рэагаваў.

е) Адносіны саратаўскага крайкома ВКП(б) і першага сакратара крайкома тав. Крыніцкага да прадстаўніка партыйнага кантроля ў Саратаўскім краі, які ўскрыў і своечасова паставіў пытанне аб памылках крайкома перад ЦК ВКП(б)—не адпавядаюць інтарэсам справы. Замест таго, каб своечасова рэагаваць на падымаемыя прадстаўніком камісіі партыйнага кантроля ў Саратаўскім краі пытанні, крайком, пад прыкрыццём неўгрунтаваных разгавораў аб «двоецэнтры», з-за фальшывага самалюбства ігнараваў правільныя прапановы прадстаўніка парткантроля і ўпорстваваў у сваіх памылках, чым затрудніў іх выпраўленне.

Усе гэтыя факты сведчаць аб няправільных метадах, дапускаемых саратаўскім крайкомам ВКП(б) у кіраўніцтве краявой партыйнай арганізацыяй і аб наяўнасці вядомага адрыву крайкома ад партыйнага жыцця.

ЦК ВКП(б) пастанаўляе:

1. Адмяніць пісьмо саратаўскага гаркома, апублікаванае 27 мая 1935 года ў краявым друку, і папраўкі да гэтага пісьма, апублікаваныя 29 мая, як груба парушаючыя асновы статута партыі і прадастаўляючыя на справе магчымасць чуждым элементам і жулі- [illegible]

15 ГОД СОВЕЦКАГА ДАГЕСТАНА

Гістарычная дэкларацыя

13 лістапада 1920 г. у Темір-Хан-Шуры (цяпер Буйнакску) адбываўся з'езд народаў Дагестана. Прысутнічаўшы на гэтым з'ездзе тав. Сталін аб'явіў дэкларацыю аб совецкай аўтаноміі Дагестана. Ніжэй мы прыводзім гэты гістарычны дакумент.

Дэкларацыя таварыша СТАЛІНА аб совецкай аўтаноміі Дагестана

Совецкі ўрад Расійскай Соцыялістычнай Федэратыўнай Рэспублікі, заняты да апошняга часу вайной супроць знешніх ворагаў на поўдні і на захадзе, у асобе Польшчы і Врангеля, не меў магчымасці і часу аддаць свае сілы на вырашэнне пытання, хвалюючага ўвесь дагестанскі народ.

Цяпер, калі армія Врангеля разгромлена, жалкія яе астаткі бягуць у Крым, з Польшчай заключан мір, Совецкі ўрад мае магчымасць вырашыць пытанне аб аўтаноміі дагестанскага народу. У мінулым у Расіі ўлада знаходзілася ў руках цароў, памешчыкаў, фабрыкантаў і заводчыкаў. У мінулым Расія была Расіяй цароў і катаў. Расія жыла тым, што прыгнятала народы, якія ўваходзілі ў склад былой Расійскай імперыі. Урад Расіі жыў за кошт сокаў, за кошт сіл прыгнятаемых ім народаў, у тым ліку і народу рускага.

Гэта быў час, калі ўсе народы пракліналі Расію. Гэты час адышоў у мінулае. Ён пахаван, і яму не ўваскрэснуць ніколі.

На касцях гэтай праклятай прыгнятальніцкай царскай Расіі вырасла новая Расія—Расія рабочых і сялян.

Пачалося новае жыццё народнасцей, уваходзіўшых у склад Расіі. Пачалася паласа разнявалення гэтых народаў, пакутаваўшых пад ярмом цароў і багацеяў, памешчыкаў і фабрыкантаў.

[illegible]

ўнутраным развіццём, знайшоў неабходным аб'явіць вам, што Дагестан павінен быць аўтаномным, карыстаючыся ўнутраным самакіраваннем і захоўваючы брацкую сувязь з народамі Расіі.

Дагестан павінен кіравацца згодна сваіх умоў, быту, звычаяў і інш.

Нам паведамляюць, што сярод дагестанскіх народаў шарыят мае сур'ёзнае значэнне. Да нашага ведама таксама дайшло, што ворагі совецкай улады распаўсюджваюць чуткі, што совецкая ўлада забараняе шарыят.

Я тут ад імя ўрада Расійскай Соцыялістычнай Федэратыўнай Совецкай Рэспублікі ўпаўнаважан заявіць, што гэтыя чуткі няверны і фальшывы. Урад Расіі прадастаўляе кожнаму народу поўнае права кіравацца на падставе сваіх законаў і звычаяў.

Совецкі ўрад лічыць шарыят такім-жа зусім праваможным звычайным правам, якое ёсць і ў другіх народаў, насяляючых Расію.

Калі дагестанскі народ жадае захаваць свае законы і звычаі, то яны павінны быць захаваны.

Разам з тым лічу неабходным заявіць, што аўтаномія Дагестана не ёсць аддзяленне яго ад Совецкай Расіі. Аўтаномія—не ёсць незалежнасць. Расія і Дагестан павінны захаваць паміж сабою сувязь, бо толькі ў гэтым выпадку Дагестан зможа захаваць сваю свабоду.

спадзяецца выцягнуць народы Дагестана з той дрыгвы, цемнаты і невуцтва, куды іх кінула старая Расія.

Совецкі ўрад думае, што ўстанаўленне ў Дагестане аўтаноміі, падобнай той, якою карыстаецца Туркестан, Кіргізская і Татарская рэспублікі, неабходна.

Совецкая ўлада прапануе вам, прадстаўнікам народаў Дагестана, даручыць вашаму дагестанскаму рэволюцыйнаму камітэту выбраць прадстаўнікоў для адпраўкі ў Маскву і выпрацаваць там сумесна з прадстаўнікамі Вышэйшай совецкай улады план аўтаноміі для Дагестана.

Апошнія падзеі на поўдні Дагестана, дзе здраднік Гацынскі выступіў супроць свабоды Дагестана, з'яўляючыся выканаўцам волі генерала Врангеля, таго самага Врангеля, які пры Дзенікіне, змагаючыся з паўстанцамі, разбураў аулы горцаў Паўночнага Каўказа,—гэтыя падзеі гавораць аб многім.

Я павінен заявіць, што дагестанскі народ у баях з Гацынскім, у асобе чырвоных партызан, абараняючы сваю совецкую ўладу, даказаў тым самым сваю пастаянную адданасць чырвонаму сцягу.

Калі вы прагоніце Гацынскага, ворага працоўных Дагестана, то тым самым апраўдаеце давер'е якое аказвае Вышэйшая совецкая ўлада, даючы Дагестану аўтаномію.

Совецкі ўрад—першы ўрад, які [illegible]

ПРЫВІТАННЕ ЦВК САЮЗА ССР ДАГЕСТАНСКАЙ РЭСПУБЛІЦЫ

Прэзідыум ЦВК Саюза ССР горача вітае рабочых, работніц, калгаснікаў і калгасніц у знамянальны дзень 15-годдзя Дагестанскай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

За 15 год соцыялістычнага будаўніцтва працоўныя Дагестана дабіліся вялікіх поспехаў у справе перабудовы сваёй гаспадаркі на новы соцыялістычны лад, правялі вялікую работу па пад'ёму матэрыяльнага і культурнага ўзроўню і па развяволенню прыгнечанай жанчыны.

Прэзідыум ЦВК Саюза ССР упэўнен, што працоўныя народы Дагестана, узначальваемыя советамі, пад кіраўніцтвам партыі Леніна—Сталіна, даб'юцца яшчэ большых новых поспехаў у справе пабудовы соцыялізма.

Старшыня ЦВК Саюза ССР М. КАЛІНІН.
В. а. сакратара ЦВК Саюза ССР І. УНШЛІХТ.

Прывітанне тав. ВАРАШЫЛАВА

МАХАЧ-КАЛА — ТАВ. САМУРСКАМУ.

Віншую і вітаю сэрцам працоўных гераічнага Дагестана з прычыны 15-гадовага юбілея.

Радуюся разам з вамі і вашым дасягненнем сёння, і яшчэ больш неабмежаваным, найвялікшым магчымасцям у будучым.

Справа **Леніна—Сталіна** вялікая, сусветная справа. Яна родная і блізкая, усім зразумелая, а таму і дарагая мільёнам і мільёнам працаўнікоў усіх нацый, моў і рас.

Працоўныя масы Дагестана ў барацьбе за гэту вялікую справу за 15 год выраслі ў буйную культурна-эканамічную сілу ў сям'і совецкіх народаў.

Няхай жывуць новыя, слаўныя перамогі працаўнікоў Чырвонага Дагестана!

К. ВАРАШЫЛАЎ.

СВЯТА У ГАРАХ

МАХАЧ-КАЛА, 22 чэрвеня. (БЕЛТА). Сёння ўвечары ў сталіцы краіны гор адкрылася юбілейная сесія ЦВК Дагестанскай АССР. Гэтым пачаліся ўрачыстасці, прысвечаныя 15-годдзю аўтаноміі Дагестана.

На сесіі прысутнічае 800 чалавек. Адкрываючы пасяджэнне, старшыня ЦВК Дагестанскай АССР тав. **Долгат** гаворыць аб незабываемых днях барацьбы горцаў за сваё вызваленне ад ярма імперыя- [illegible] культурнае жыццё, мацуюць соцыялістычную гаспадарку.

Бурную, поўную захаплення авацыю прысутных выклікае ўпамінанне імя вялікага правадыра партыі і ўсіх працоўных—любімага Сталіна, які 15 год назад агаласіў аўтаномію Дагестана.

З дакладам аб 15-годдзі рэспублікі выступіў старшыня Соўнаркома Дагестана т. **Мамедбекаў.**

* *
*

МАХАЧ-КАЛА, 23 чэрвеня (БЕЛ- [illegible]

...ковыя абмежаванні ў рэгістрацыі статута сельскагаспадарчай арцелі ў выглядзе патрабавання аб прадстаўленні пратаколаў агульных сходаў членаў сельскагаспадарчай арцелі; змяненні колькасці калгасаў, аднасімых да той ці іншай чаргі па тэрмінах выдачы ім актаў на вечнае карыстанне зямлёй, супроць устаноўленага ЦК ВКП(б).

в) Саратаўскі крайком ВКП(б) груба парушыў лінію партыі ў справе выхавання і вырошчвання кадраў, дапусціўшы ў адносінах кадраў пераадміністраванне, якое выразілася ў масавых звальненнях і партыйных рэпрэсіях замест сістэматычнай работы па выхаванню кадраў і замацаванню іх на рабоце (за 1934 год у Саратаўскім краі было зменена 26 сакратароў райкомаў і 12 сакратароў кансткомаў ВКП(б) з агульнай колькасці 37 райкомаў і 13 кантскомаў у Саратаўскім краі ў 1934 годзе); крайком прымяняў у масавым маштабе партыйныя рэпрэсіі, у тым ліку і завочныя выключэнні з партыі, а таксама шматлікае зняцце работнікаў з займаемых імі пастоў—120 чалавек за год,— у тым ліку і тых, якія ўваходзяць у наменклатуру ЦК ВКП(б) і не могуць быць зняты без санкцыі ЦК.

Такая практыка прывяла к таму, што і раённыя работнікі, ідучы па слядах крайкома, уступілі на шлях прымянення масавых рэпрэсій да членаў партыі і звальнення старшынь калгасаў, што найбольш ярка праявілася ў Мала-Сердобінскім раёне, у якім за чатыры з паловай месяцы 1935 года было выключана з партыі 26 чалавек — 18 процантаў партарганізацыі раёна (у тым ліку большая частка завочна), накладзены партыйныя спагнанні на 25 чалавек і зволена 10 старшынь калгасаў з агульнай колькасці 21 калгас у раёне.

г) У практыцы работы саратаўскага крайкома мае месца рашэнне буйнейшых пытанняў у парадку «апросу», што на справе прыводзіць к таму, што нядбайна складаемыя і змяшчаючыя няправільныя фармулёўкі палітычныя дакументы (рашэнне ад 27 мая 1935 года аб статуце с.-г. арцелі; рашэнне ад 17 мая 1935 г. «Аб мерапрыемствах па падрыхтоўцы да ўборкі»; рашэнне крайкома і крайвыканкома ад 10 красавіка 1935 г. аб увядзенні штодзеннай справаздачнасці па веснавой сяўбе) публікуюцца ў друку і ўводзяць у заблуджэнне партыйную...

...кам астаўацца ў партыі.

2. Адмяніць рашэнне бюро саратаўскага крайкома ад 29 мая 1935 года «аб папраўках к пісьму гаркома», як ідучае ўразрэз з рашэннем ЦК ВКП(б) па гэтаму пытанню.

3. Адмяніць рашэнне крайкома і крайвыканкома ад 27 мая 1935 года «Аб мерапрыемствах па выпрацоўцы, прыняццю і правядзенню статута с.-г. арцелі», як няправільнае і супярэчачае ўказанням ЦК ВКП(б).

4. Асудзіць практыку масавых рэпрэсій, частай змены работнікаў і завочных выключэнняў з партыі, прымяняемую саратаўскім крайкомам ВКП(б), як супярэчачую лініі партыі, перашкаджаючую справе вырошчвання кадраў і няправільна выхоўваючую партыйную арганізацыю края. Прапанаваць саратаўскаму крайкому неадкладна спыніць гэту практыку і пакласці канец чахардзе са зменай старшынь калгасаў, якая з'яўляецца адной з галоўных прычын працягваючыхся выхадаў з калгасаў у Саратаўскім краі.

5. Прапанаваць саратаўскаму крайкому ВКП(б) спыніць практыку прыняцця важнейшых партыйных рашэнняў шляхам «апросу» і больш уважліва адносіцца да складання і прыняцця публікуемых рашэнняў.

6. Абвясціць суровую вымову і вызваліць ад работы ў краі другога сакратара саратаўскага гаркома ВКП(б) тав. Шафранскага, які ўсімі сваімі паводзінамі ў справе з пісьмом гаркома затрудніў неадкладнае выпраўленне сваіх непартыйных дзеянняў і выявіў нязДольнасць па-бальшэвіцку прызнаць усю недапушчальнасць такіх дзеянняў.

7. Прапанаваць саратаўскаму крайкому ўстанавіць правільныя ўзаемаадносіны з упаўнаважаным КПК па Саратаўскаму краю, своечасова рэагуючы на пытанні, высоўваемыя ім перад крайкомам.

8. Даручыць аддзелу друку ЦК ВКП(б) і саратаўскаму крайкому праверыць работу газеты «Коммунист»—органа саратаўскага крайкома ВКП(б).

9. Для растлумачэння данай пастановы камандыраваць у Саратаўскі край сакратара ЦК ВКП(б) тав. Жданава, якому даручыць праверыць работу саратаўскага крайкома і гаркома і становішча актыва ў Саратаўскім краі.

ЦК ВКП(б).

23 чэрвеня 1935 г.

...сля Окцябрскай рэвалюцыі, калі ўлада перайшла ў рукі рабочых і сялян, і ўлада стала комуністычнай, азнаменаваўся не толькі вызваленнем народаў Расіі, але высунуў задачу вызвалення ўсіх народаў наогул, у тым ліку і народаў Усхода, пакутуючых ад гнёту заходніх імперыялістаў.

Расія ператварылася ў рычаг вызваленчага руху, які прыводзіць у рух не толькі народы Расіі, але і ўсяго свету.

Совецкая Расія—той факел, які асвятляе дарогу народам усяго свету на шляху да вызвалення іх ад ярма прыгнятальнікаў.

У сучасны момант урад Расіі, дзякуючы перамозе над ворагамі, атрымаўшы магчымасць заняцца...

Даючы аўтаномію Дагестану, совецкі ўрад мае пэўную мэту вылучыць з асяроддзя мясцовых работнікаў чэсных і адданых, якія любяць свой народ, і даручыць ім усе органы кіравання Дагестана — як гаспадарчыя, так і адміністрацыйныя. Толькі так і гэтым чынам можна зблізіць совецкую ўладу ў Дагестане з народам. Ніякай другой мэты, як падняцце яго на вышэйшую культурную ступень шляхам прыцягнення мясцовых работнікаў, совецкая ўлада не мае.

Совецкая ўлада ведае, што цемната — першы вораг народу. Вось чаму неабходна даць пабольш школ на мясцовых мовах і органы кіравання на мясцовых мовах.

Гэтым шляхам совецкая ўлада дабравольна дае аўтаномію.

Мы спадзяемся, што народы Дагестана апраўдаюць давер'е, аказанае ім.

Няхай жыве саюз народаў Дагестана і народаў Расіі!

Няхай жыве совецкая аўтаномія Дагестана!

Прамова тав. Сталіна ва многіх месцах прарывалася громам апладысментаў, «Інтэрнацыяналам» і закончылася бурнымі авацыямі.

(Газета «Коммунист»—орган Цэнтральнага і Бакінскага камітэта азербайджанскай комуністычнай партыі (большэвікоў), орган рэвалюцыйнага камітэта АССР і Бакінскага совета рабочых, сялянскіх, чырвонаармейскіх і матроскіх дэпутатаў. Серада, 24 лістапада 1920 г., № 171).

(БелТА).

...лістаў і белагвардзейскіх банд. Ён успамінае аб гераічных баях чырвоных партызан з класавымі ворагамі народаў Дагестана. Разграміўшы ворагаў, працоўныя горцы пад кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна будуюць шчаслівае...

...ТА). Учора на стадыёне адкрылася 4-я спартакіяда народаў Дагестана, у якой прымаюць удзел 5.000 фізкультурнікаў, прыехаўшых з розных куткоў і горных аулаў рэспублікі.

У Дагестане зараз 18.000 фізкультурнікаў.

МЫ ЗНАЙШЛІ СВАЮ РАДЗІМУ

Рыхтуючыся да 15-гадовага юбілею Совецкага Дагестана, да гэтага найвялікшага ўсенароднага свята, звыш 500 тысяч працоўных горцаў звярнуліся з пісьмом да любімага СТАЛІНА.

У гэтым пісьме яны ўспамінаюць цяжкое жыццё народаў Дагестана пад пятой рускага царызма і нацыянальнай буржуазіі, гераічныя незабываемыя гады грамадзянскай вайны — гады барацьбы за вызваленне ўсіх працоўных з турмы народаў. Горцы гавораць аб сваім радасным сучасным і яшчэ больш бліскучым будучым.

— Вялікая соцыялістычная радзіма! Мы знайшлі гэту соцыялістычную радзіму пры дапамозе магутнай большэвіцкай партыі Леніна—Сталіна ў параможнай барацьбе пад сцягам вялікага СТАЛІНА.

СТАНОВІШЧА НА КАЎКАЗЕ

Гутарка з таварышам СТАЛІНЫМ

Вярнуўшыся з камандыроўкі на поўдзень, тав. Сталін у гутарцы з нашым супрацоўнікам аб становішчы Каўказа паведаміў наступнае:

— Важнае значэнне Каўказа для рэвалюцыі вызначаецца не толькі тым, што ён з'яўляецца крыніцай сырцу, апалу і харчавання, але і становішчам яго паміж Еўропай і Азіяй, у прыватнасці паміж Расіяй і Турцыяй, і наяўнасцю важнейшых эканамічных і стратэгічных дарог (Батум — Баку, Батум—Таўрыз і Батум—Таўрыз—Эрзерум). Усё гэта ўлічваецца Антантай, якая, уладаючы зараз Канстанцінопалем, гэтым ключом Чорнага мора, хацела-б захаваць прамую дарогу на Ўсход праз Закаўказье. Хто ўсталюецца ўрэшце на Каўказе, хто будзе карыстацца нафтаю і найважнейшымі дарогамі, якія вядуць углыб Азіі—рэволюцыя ці Антанта,—у гэтым усё пытанне.

Вызваленне Азербайджана значна аслабіла пазіцыю Антанты на Каўказе. Барацьба Турцыі з Антантай павяла к тым-жа рэзультатам. Тым не менш Антанта не ўнывае і пляце сваю павуціну на Каўказе. Ператварэнне Тіфліса ў базу контррэволюцыйнай работы, сфармаванне буржуазных урадаў Азербайджана, Дагестана і горцаў Церскай вобласці, зразумела, на сродкі Антанты і пры дапамозе буржуазнай Грузіі, заігрыванне з кемалістамі і прапаведзь ідэй федэрацыі каўказскіх народаў пад пратэктаратам Турцыі, міністэрская чахарда ў Персіі, наладжваемая Антантай, і наваднение Персіі сіпаямі,—усё гэта і многае падобнае гаворыць аб тым, што старыя ваўкі Антанты не дрэмлюць. Несумненна, што работа ў гэтым напрамку агентаў Антанты значна ўзмацнілася і прыняла ліхаманкавы характар пасля разгрому Врангеля.

Якія шансы Антанты і якія шансы рэволюцыі на Каўказе?

— Несумненна, што шансы Антанты, напрыклад, у Дагестане і Терскай вобласці палі да нуля. Разгром Врангеля і агалашэнне совецкай аўтаноміі ў Дагестане і Терскай вобласці побач з інтэнсіўнейшай совецкай будаўнічай работай у гэтых абласцях, умацавалі становішча совецкага ўрада ў гэтых абласцях канчаткова. Гэта не выпадковасць, што народныя з'езды прадстаўнікоў мільёнаў насельніцтва Терэка і Дагестана ўрачыста пакляліся біцца за советы ў цесным саюзе з рабочымі і сялянамі Расіі.

Горцы верна ацанілі абвяшчэнне аўтаноміі, якое адбылося не ў трудную мінуту совецкай улады, а ў мінуты грамавых поспехаў яе войск, як прызнак давер'я ўлады да горцаў.

«Тое, што даецца народам уладаю, — гаварылі мне горцы ў асабістай гутарцы, — у мінуту трудную, пад націскам мінутнай неабходнасці, тое не трывала. Трывалы толькі тыя рэформы і тыя вольнасці, якія даюцца зверху ў рэзультаце перамог над ворагамі, як гэта робіць цяпер совецкі ўрад».

Вось як ацэньваюць горцы абвяшчэнне аўтаноміі.

Так-жа нізкі шансы Антанты ў Азербайджане, які дабіўся сваёй незалежнасці і ўступіў у дабравольны саюз з народамі Расіі. Наўрад ці трэба даказваць, што драпежніцкія лапы Антанты, працягнутыя к Азербайджану і бакінскай нафце, выклічуць толькі гніласць сярод працоўных Азербайджана.

Шансы Антанты ў Арменіі і Грузіі таксама значна палі пасля разгрому Врангеля. Дашнакская Арменія пала, несумненна, афярою правакацыі Антанты, натравіўшай яе на Турцыю і потым ганебна пакінуўшай яе на разарванне. Наўрад ці можна сумнявацца ў тым, што ў Арменіі не асталося ніякіх магчымасцей выратавання апрача адной: саюза з Совецкай Расіяй. Гэта акалічнасць, няма сумнення, паслужыць урокам для ўсіх народнасцей, буржуазныя ўрады якіх не перастаюць нізкапаклоннічаць перад Антантай, і перш за ўсё для Грузіі.

Катастрафічнае гаспадарчае і харчовае становішча Грузіі—факт, канстатуемы нават заправіламі сучаснай Грузіі. Грузія, якая заблыталася ў сецях Антанты і з прычыны гэтага страціла як бакінскую нафту, так і кубанскі хлеб, Грузія, якая ператварылася ў асноўную базу імперыялістычных аперацый Англіі і Францыі і таму ўступіла ў варожыя адносіны з Совецкай Расіяй, — гэта Грузія дажывае зараз апошнія дні свайго жыцця.

Недарма разлагаючыся правадыр паміраючага 2-га інтэрнацыянала п. Каўцкі, выкінуты хваляю рэволюцыі з Еўропы, знайшоў прытулак у затхлай, заплутаўшайся ў сецях Антанты Грузіі, у збанкрутаваўшых грузінскіх соцыял-духаншчыкаў. Наўрад ці можна сумнявацца ў тым, што ў трудную мінуту Грузія будзе таксама пакінута Антантай, як і Арменія.

Становішча Антанты ў Персіі, як заваяравальніцы апошняй, становіцца ўсё больш празрыстым. Вядома, што казачна часта мяняючыся ў сваім складзе персідскі ўрад ёсць шырма англійскіх ваенных атташэ. Вядома, што так званыя персідскія войскі перасталі існаваць, бо на змену іх з'явіліся англійскія сіпаі. Вядома, што на гэтай глебе ўзнік цэлы рад выступленняў супроць Англіі ў Тегеране і Таўрызе. Наўрад ці можна сумнявацца, што гэта акалічнасць не можа падняць шансаў Антанты ў Персіі.

Нарэшце, Турцыя. Несумненна, што перыяд севрскага дагавору, накіраванага супроць Турцыі наогул і супроць кемалістаў у асаблівасці, прыходзіць к канцу. Барацьба кемалістаў з Антантай і ўзмацніўшаеся на гэтай глебе бражэнне ў калоніях Англіі, з аднаго боку, разгром Врангеля і падзенне Венізелоса ў Грэцыі — з другога, прымусілі Антанту значна змякчыць сваю палітыку супроць кемалістаў.

Разгром Арменіі кемалістамі пры абсалютным «нейтралітэце» Антанты, чуткі аб мяркуемым звароце Турцыі, Фракіі і Смірны, чуткі аб перагаворах паміж кемалістамі і султанам, агентам Антанты, і аб мяркуемым ачышчэнні Канстанцінопаля, нарэшце, зацішша на Заходнім фронце Турцыі — усё гэта сімптом, які гаворыць аб сур'ёзным заігрыванні Антанты з кемалістамі і аб некаторым, бадай, зруху пазіцыі кемалістаў управа. Чым скончыцца заігрыванне Антанты і як далёка пойдуць кемалісты ў сваім руху ўправа — трудна сказаць. Але адно ўсё-ж несумненна, што барацьба за вызваленне калоній, пачатая некалькі год таму назад, будзе ўзмацняцца, не гледзячы ні на што; што Расія, як прызнаны сцяганосец гэтай барацьбы, будзе падтрымліваць усімі сіламі і ўсімі сродкамі прыхільнікаў гэтай барацьбы; што барацьба гэта прывядзе да перамогі разам з кемалістамі, калі яны не здрадзяць справе вызвалення прыгнечаных народаў, або наперакор кемалістам, калі яны акажуцца ў лагеры Антанты.

Аб гэтым гавораць разгараючаяся рэволюцыя на Захадзе і ўзрастаючая магутнасць Совецкай Расіі.

(Надрукавана ў «Праўдзе» 30 лістапада 1920 года).

(БЕЛТА).

15 ГОД КОМСАМОЛА БАРЫСАЎШЧЫНЫ

8 чэрвеня 1920 года была склікана першая канферэнцыя павятовай арганізацыі комуністычнага саюза моладзі Барысаўшчыны. Гэта канферэнцыя завяршыла першы этап работы комуністаў падпольшчыкаў сярод моладзі. На ёй быў выбран павятовы гарадскі камітэт комсамола.

У глыбокім падполлі, у агні баёў з белапалякамі, пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі нарадзіўся, рос і загартоўваўся комсамол Барысаўшчыны.

За 15 год комсамольская арганізацыя Барысаўшчыны выхавала шмат комсамольцаў, адданых справе ленінскай партыі. Зараз першыя арганізатары Барысаўшчыны комсамола — члены партыі, знаходзяцца на адказнейшых участках работы. **Караленка** — камандзір авіяцыйнай школы, **Янцінскі** — камандзір асобага пагранатрада, узнагароджан ордэнам Працоўнага сцяга, **Ермаловіч** — камандзір Н--скай дывізіі, **Русецкі** — інжынер ЦАГІ, **Лаўрыновіч** — начальнік палітаддзела дарогі, **Эль-кінд, Розенблюм, Гінзбург** — адказныя работнікі юстыцыі, Левін, Кузняцоў, Зіноўеў — на партыйнай рабоце і т. д.

Усе гэтыя таварышы — заснавальнікі барысаўскага комсамола — зараз запрошаны святкаваць 15-годдзе існавання комсамольскай арганізацыі Барысава, якое адбудзецца 24 чэрвеня.

Барысаўская комсамолія з'яўляецца ініцыятарам раду каштоўных мерапрыемстваў, якія аблягчаюць барацьбу за выкананне гаспадарчых планаў раёна. Недарма ў габінеце сакратара райкома комсамола тав. **Крупецкага** вісіць грамата ЦВК і СНК БССР, якой узнагароджан барысаўскі комсамол за ўдарную работу па соцыялістычнаму будаўніцтву.

З маленькай групы маладых рэволюцыянераў комсамольская арганізацыя Барысаўшчыны за 15 год вырасла ў паўтаратысячны калектыў. Гордасцю гэтай арганізацыі сёння з'яўляюцца комсамольцы: інжынеры, тэхнікі, майстры, брыгадзіры на заводах і фабрыках, іх 125 чалавек. Тысячы комсамольцаў, аўладаўшых тэхнікай вытворчасці, лепшыя комсамольцы — члены сельскіх саветаў, іх 78; комсамольцы — старшыні, брыгадзіры калгасаў — 74 чал.; комсамольска - маладзёжныя брыгады, якія сістэматычна перавыконваюць промфінплан. Гордасцю з'яўляецца і тое, што 25 проц. усёй арганізацыі сядзяць за кнігамі ў зоатэхнічным і педагагічным тэхнікумах і што ў арганізацыі сотні значкістаў «ЗОТ» і варашылаўскіх стралкоў.

Начальнік капыльнага цэха камбіната Шафір, брыгадзіры з'ёмальнага цэха фабрыкі імя **Кірава — Сярмянко** Лена, **Марозава** Соня, брыгадзір комсамольска-маладзёжнай брыгады завода імя Молатава **Шумейка** Маня, старшыня калгаса «Ўдарнік», Зембінскага сельсовета Бершакоўскі — усё гэта выхаваныя арганізацыяй лепшыя комсамольцы, якіх у дзень свята будзе ўшаноўваць комсамол Барысаўшчыны.

Комсамольская арганізацыя праводзіць вялікую работу па ўкараненню культуры ў працу і быт. У паход за культурны цэх, рабочае месца, чысты варштат і культурнага рабочага ўключаецца не толькі моладзь, але і старыя рабочыя.

У праведзеных культурна-бытавых канферэнцыях у **Аздзяцкім, Жыткаўскім і Бычанскім** сельсоветах прымала ўдзел каля 300 чалавек моладзі. Барацьба за культуру прадаўжаецца.

Комсамольская арганізацыя вывучае мастацкую літаратуру. У першых арганізацыях калектыўна разабраны творы: «Дрыгва» Якуба Коласа, «Как закалялась сталь» Астроўскага, «Бруски» Панфёрава і іншыя.

Напружана займаюцца комсамольцы ў палітгуртках, вывучаюць гісторыю нашай партыі.

ФРЫД.

ПАРТЫЙНАЕ ЖЫЦЦЁ

ХРОНІКА

ПАРТАРГАНІЗАЦЫІ К 11 ЛІПЕНЯ

Для лепшага ахвату рабочых сем'яў святам 11 ліпеня на заводзе «Большэвік» падрыхтоўчая работа праводзіцца па васьмёрках. Да кожнай групы рабочых (з васьмі чалавек) партком прымацаваў комуніста, які адказвае перад партыйнай арганізацыяй за лепшае правядзенне свята ў кожнай з васьмі сем'яў рабочага.

Апрача агульных гутарак на кватэрах рабочых аб значэнні свята арганізуюцца экскурсіі сем'яў рабочых, якія жывуць далёка за горадам, у тыя месцы горада Менска, дзе замест руін і пустыроў узвышаюцца новабудоўлі (універсітэцкі, клінічны гарадкі, дом урада і інш.). Пасля экскурсіі арганізоўваюцца ўспаміны ўдзельнікаў грамадзянскай вайны. Іх на заводзе 8 чалавек. Экскурсіі арганізуюцца на аўтамашынах.

На заводзе разгорнута спаборніцтва на права падпісаць пісьмо таварышу **Сталіну**, рапарта ўраду, сустрэчы гасцей на вакзале і на права нашэння сцягаў ў часе дэманстрацыі.

14 чэрвеня завод закончыў поўгадавую праграму.

***

Партарганізацыя фабрыкі «Октябр» разгортвае падрыхтоўку к 11 ліпеня пад знакам укаранення вопыту менжынцаў. соцспаборніцтва на права падпісаць пісьмо таварышу Сталіну.

Абвешчан месячнік збору рабочых прапаноў. Вытворчыя брыгады спаборнічаюць на права атрымаць званне імя Сталіна.

Сустрэча моладзі са старымі рабочымі фабрыкі прысвячаецца ўспамінам удзельнікаў вызвалення БССР ад белапалякаў.

***

Партком шчотачнай фабрыкі імя Крупскай выдзяліў бяседчыкаў для правядзення гутарак сярод рабочых аб дні вызвалення БССР ад белапалякаў. Выяўлены рабочыя, якія ў часе гутарак раскажуць асобныя эпізоды з асабістых успа-

УСЕБЕЛАРУСКАЯ АЛІМПІЯДА САМАДЗЕЙНАГА МАСТАЦТВА. МІХАЛЕВІЧ (работнік ашчадкасы ў м. Астрашыцкі Гарадок) і БАРАНОЎСКАЯ (сельская настаўніца, калгасніца калгаса «Новы шлях», Менскага раёна) выконваюць «Лявоніху».

Фото С. ГРЫНА.

У „габінеце“ стрэлачніка

Гэта было ў гады грамадзянскай вайны. Праз станцыю Шклоў праходзіў поезд — эшалон чырвонаармейцаў на фронт. У 12 гадзін ночы здарыўся абрыў поезда. 8 вагонаў, бітком набітых чырвонаармейцамі, каціліся па рэйках у процілеглы бок. Пагражала жудасная аварыя.

На пуцях працаваў стрэлачнік Пётр Іванавіч **Вайцулевіч**. Маланкай ударыла ў мозг адна мысль— выратаваць жыццё людзей. Ён перамог трывогу, хваляй ударыўшую ў сэрца, перавёў стрэлкі і пусціўся бегчы ў стрэлачную будку да тэлефона. Паспеў своечасова паведаміць дзяжурнаму, які перавёў адарваўшыяся вагоны на свабодны пуць. Аварыя была папярэджана, людзі выратаваны.

Тав. Вайцулевічу напісалі...

Іванавіч — узорны стрэлачнік соцыялістычнага транспарту.

За ўсе гады работы па яго віне не было ніякіх здарэнняў. Ён не мае ні аднаго дысцыплінарнага спагнання. Стрэлкі яго заўсёды ўтрымліваюцца ў спраўнасці і чыстаце. На іх відаць клапатлівая рука гаспадара.

Кіраўнікі станцыі — начальнік т. Жыхавец і парторг т. Гоберман цэняць Вайцулевіча, заходзяць да яго на кватэру, дапамагаюць, чым трэба, цікавяцца яго работай.

Змяніліся ўмовы работы стрэлачніка.

— Калі ласка, у мой «габінет» —запрашае да сябе Пётр Іванавіч.

Вы адкрываеце дзверы доміка...

ЗАГАД ШЧОРСА

КАСЦЮКОВІЧЫ. (Кар. «Звязды»). У мястэчку Касцюковічы пражывае на пенсіі былы камандзір 1-га батальёна Багунскага...

...пефон и установить хорошую ротную разведку.

После взятия Лыщичи и Кустичи укрепиться 1-му взводу в Кустичах и одному взводу в Пав...

НАПЯРЭДАДНІ ЎСЕНАРОДНАГА СВЯТА

Ільнаводства ў БССР

«Лён—гэта золата»,—так гавораць нашы калгаснікі. У чыю толькі кішэню ішло гэта золата да рэволюцыі і ў чыю кішэню ідзе яно зараз?

У 1916 годзе на тэрыторыі, якую зараз займае Совецкая Беларусь, было засеяна 94.500 гектараў ільну. Лён любіць угноеную глебу і канюшыншча. А гной і канюшына былі ў паноў і кулакоў. Лён працаёмкая культура, патрабуючая шмат рабочых рук. У паноў і кулакоў былі сродкі наймаць батракоў. У іх былі і мялкі, і іншыя неабходныя машыны для апрацоўкі.

Бядні-ж сеялі пяць—дзесяць фунтаў ільносемя на ніткі, на кашулю. Лён апрацоўвалі прымітыўным спосабам—ручной мялiцай.

Памешчыкі і кулакі прадавалі ільноваланно беркаўцамі, вазамі, вагонамі. Ім было выгодна наймаць батракоў. Барышы аставаліся вялікія. Яны і сеялі лён.

Бедняку не было дзе сеяць ільну на продаж. У яго нават не хапала зямлі, каб вырасціць збожжа на пракармленне сям'і.

Соцыялістычная рэканструкцыя сельскай гаспадаркі, рост машынаузброенасці вёскі далі моцны штуршок да бурнага развіцця ільнаводства ў калгасах. Пасеўная плошча пад лён з кожным годам павялічваецца, і сёлета яна дасягнула 248.500 гектараў 83,4 проц. ільняной прадукцыі здадуць дзяржаве ў гэтым годзе калгасы.

Пролетарская дзяржава дала калгасам магчымасць механізаваць апрацоўку гэтай важнейшай тэхнічнай культуры. На палях толькі 37 ільнаводчых раёнаў сёлета працавала 1.296 трактараў. Ужо ў два мінулыя гады на церабленні ільну працавала 1.200 ільноцерабілак «Комсамолка», а сёлета будзе працаваць і 453 шырокаахватных ільноцерабілак. У калгасах ёсць тысячы ільномалатарань, тысячы складаных і поўскладаных чыгунных мялак, якія ў многіх выпадках прыводзяцца ў рух электрычнасцю. У калгасах працуюць механічныя ільнотрапалкі Гарлачова, Санталава, Антонава. У дзесятках калгасаў траста сушыцца ў бяздымных сушылках, якія да рэволюцыі зусім не ўжываліся. Будаўніцтва гэтых сушылак сёлета яшчэ больш пашыраецца.

У ільнаводчых раёнах БССР працуе ўжо 70 ільнозаводаў. Яны сёлета загатовяць і апрацуюць 47 проц. агульнай колькасці загатоўленага ільну.

Ураджайнасць ільну расце. Калі ў 1930 годзе адзін гектар у сярэднім даў два цэнтнеры валакна, то ў 1934 г.—2,22 цэнтнера. У сувязі з гэтым вырасла норма загатовак ільну з аднаго гектара.

Мерапрыемствы партыі і ўрада па развіццю ільну, пры...

палка Якаў Барысавіч Гасанаў. У яго захаваўся цікавы дакумент — першы баявы загад Шчорса батальёну. Загад напісан на лістку палявой кніжкі. Прыкладзена пячатка Багунскага палка. Вось тэкст:

«Командиру 1 батальона Гасанову.

23 октября 1918 года.

ПРИКАЗ.

Вашему батальону взять к 4 часам ночи 23-X—18 г. Кустичи, Брянова и Лыщичи.

Наши части:

Справа от вас: у села Ропчик — командир 2 батальона т. Зубов Установить с ним связь. Слева — 3 батальон, командир батальона Роговец (демонстрирует со стороны Гаськова).

Пошлите сначала несколько человек разведки перервать телинах, а остальным силам двигаться на Клинцы.

ВАМ ПРИДАЕТСЯ: 6 кавалеристов для конной связи, 1 фельдшер и санитар, санитарная двуколка, 3 пулемета Максима и 1 ручной. По 1-му телефонному аппарату в роту и по 2 телефониста к ним.

Батерея, состоящая из 2-х орудий, находится в хут. Куровщине — может обстреливать Ропчик, Лыщичи и Кустичи.

Штаб полка — в хуторе Ловы.

Выступить в 8 час. вечера 23-X—18 г.

Ком. полка Н. ЩОРС».

Нядаўна, па запрашэнню камісіі Украінфільма т. Гасанаў выязджаў ва Унечу для дапамогі ў зборы матэрыялаў к фільму «Каманзір дывізіі Шчорс—украінскі Чапаеў».

Б. П.

...мінаў.

Арганізован збор рабочых прапаноў.

—о—

ПАЧАЛАСЯ ПРАПРАЦОЎКА ПАСТАНОЎ ПЛЕНУМА ЦК ВКП(б)

Партарганізацыя Слуцкага раёна разгарнула ў калгасах і сельсаветах прапрацоўку рашэнняў чэрвеньскага пленума ЦК ВКП(б).

Пастанова пленума прапрацавана на прэзідыуме Серагаюўскага сельсовета разам са старшынямі і брыгадзірамі калгасаў, якія ўзялі рад абавязацельстваў па-ўдарнаму і ўзорна падрыхтавацца да уборачнай і збожжаздачы.

СКУЦЭНЯ.

...кі, дзякавалі. Тады ён атрымаў першую прэмію.

— Вока і вуха востра трымаць трэба, самае галоўнае ў нашай рабоце, — гаворыць успамінаючы зараз Пётр Іванавіч.

35 год таму назад паступіў ён стрэлачнікам на раз'езд Слагавішчы (Калужская губерня), Разана-Уральскай чыгункі. Работа на закінутым раз'ездзе была катаржнай. Рабочыя цярпелі ад самадура начальніка Місюна. Ён прымушаў рабочых мыць пялёнкі і вазіць яму на кватэру ваду. Не вызцярпеў Вайцулевіч і раз, пасварыўшыся, ударыў начальніка раз'езда крэслам. Баючыся расправы, — уцёк.

З першых дзён Оксцябра Пётр ... чырвонага колеру і пападаеце ў зусім чысты, з густам абсталяваны рабочы пакой. Чыста вымыта падлога, пакрыта коўрыкам. На выбеленых сценах вісяць партрэты правадыроў. Вось маленькая шафа з аптэчкай, люстэрка. На стале ляжаць свежыя газеты. У вуглах на высокіх падстаўках вазоны. У пакоі мяккае святло і прыемная прахлада.

Сядзіцеся на крэсла і зусім забываеце, што вы ў будцы стрэлачніка. Толькі сігнальны ражок, чырвоныя і сінія сцяжкі і званкі тэлефона напамінаюць аб гэтым.

— Дажыў я, калі магу смела сказаць — стрэлачнік вялікі чалавек. Маю працу цэняць.

Н. ГАСМАН.

...пятыя ў гэтым годзе, забяспечваюць атрыманне ўжо селета 3 цнт. валакна з гектара.

З кожным годам усё раней і раней выконваюцца планы льнозагатовак. Так, льнозагатоўкі 1932 года скончыліся ў сакавіку 1933 года, загатоўкі 1933 года скончыліся ў лютым 1934 г., загатоўкі 1934 г.—у студзені 1935 года, а загатоўкі 1935 г. павінны скончыцца яшчэ раней.

Уключаючыся ў паход імя тав. Гікало за лён, яшчэ перад пачаткам веснавой сяўбы гэтага года калгасы падлічылі, колькі яны атрымаюць на адзін ільняны працадзень у канцы года. Вось красамоўныя лічбы некаторых калгасаў. У калгасе «Новы шлях», Лёзненскага раёна на адзін ільняны працадзень прыпадзе 4 руб. 36 кап., у калгасе «Тіміразева», Сенненскага раёна—7 руб. 50 кап., у калгасе імя Сталіна, Сіроцінскага раёна—8 руб. 75 кап. і ў калгасе «Чырвонае Капо», Гарадоцкага раёна—8 руб. 09 капеек.

Лён—вядучая тэхнічная культура ільнаводчых калгасаў БССР—становіцца сапраўднай крыніцай калгаснай заможнасці.

ТРЭЦЯЕ ПАКАЛЕННЕ

(УРЫВАК З РАМАНА)

1. КРАВЕЦ СТАНОВІЦЦА НА РАБОТУ

Несцяровіч паказаў Зосі на будынніну пры лесе.

— Бачыце? Хата запуставала. Кулак з яе выселен даўно. там жылі нашы рабочыя, пасля выбраліся ў барак—ад'ехалі далей на работу. Ідзіце займайце і жывіце. Там некалькі баковак, у адной жыве той кравец, якога вы ведаеце.

— Кравец?

— Ён вам перашкаджаць не будзе, а вы яму. (Несцяровіч усміхнуўся).

— Нічога, мне ён таксама не дакучае, стары дзівак. Няхай сабе жыве ў кутку.

Зося пашла. Вялікая хата была прыткнута ў самы рог прагаліны паміж хвойніку, проста ў вокны зазіраў арэшнік, агарод пцягнуўся праз дарогу. Мокры лёд укрываў двор, па ім цяклі раўчакі снегавой вады. На ганку стаяў кравец, кідаў далёка ад сябе хлебныя крошкі і падзываў курыцу. Тая выцягвала шыю і баялася падыйсці бліжэй. Другая курыца была на прывязі: адзін канец шпагата завязан за курыную нагу, другі за слупок пры ганку. Замест таго, каб хоць запытаць, чаго ў гэтай старане зноў з'явілася Зося, або каб даць дзень добры, кравец адразу пачаў растлумачваць:

— Дастаў дзве курыцы. Каб на іх памаракі ніяк да хаты не прывыкнуць. Пазацягваюцца чорт ведае куды, бегай тады, шукай. («Пачнецца гаворка»—думала Зося). Здаецца —курыца, плёвая справа, а тымчасам... Тут-жа народ тысячамі кішыць. Зловіць курыцу, адкруціць галаў, ды ў гаршчок.

— Хто гэта?

— Народ, я-ж кажу. Курыцы і тае пільнуйся.

Зося пашла ў хату, нічога не кажучы. Збянтэжаны кравец убег следам.

— Я сюды прыехала на работу. Несцяровіч мне сказаў, каб я тут жыла.

— Ён-жа мне гэтую хату адпусціў.

Зося моўчкі пачала аглядаць: кухня і тры пакоі. І з кожнага ў кухню асобны ход.

— Вы які пакой занялі?—запыталася Зося.

— Як які? Усе! Жыву.

— Адзін?

— А нашто мне хто?

— Вы хіба банкеты якія збіраецеся рабіць? Нашто вам гэтулькі пакояў?

— У кожнага чалавека свая фантазія. І паводле, братачка, гэтае фантазіі ён трымае густ.

Зося стаяла і раздумвала. Кравец раптам да чагосьці дадумаўся і змяніў тон:

— Божа мой, то вы-б адразу так і казалі. Займайце, які сабе хочаце пакой.

— Каторы спакайнейшы, каб праз яго не хадзілі... Гэты я вазьму.

— Бярыце сабе гэты, мне ўсё адно. Праўда, гэта большы, але як з вас, то я даражэй браць не буду. Адна цана будзе што за гэты, што і за той.

Зося ўсміхнулася і пашла па Славу і рэчы. Назаўтра кравец даведаўся, што Зося яму плаціць не будзе і паімчаўся да Несцяровіча.

— Што гэта робіцца?—закрычаў ён, хіба гэта парадкі? Маю хату раскідалі? Раскідалі. Калі ласка. Замест мае хаты ты мне даў другую? Даў.

— Калі ласка,—перафразіраваў краўца Несцяровіч.

— Табе смех! А нашто-ж ты мне людзей жыць пасылаеш? На чорта мне гэтыя кватаранты?

— Ну, добра, калі не хочаш мець кватарантаў, то сам стань за кватаранта ў таго, хто там з табой жыве.

— Падай мне маю хату.

— То давай, калі так, ацэнім тваю хату і за яе табе будаўніцтва сплаціць.

— Добра. А колькі дасце?

— Падумаем, колькі можна даць за тры шуркі трухлявых дроў.

— Э, брат ты мой, ты мусіць ужо зусім забываеш на нашае даўнейшае суседства?

— Мы табе за хату заплацім, але ты не думай тут нажыцца. Мы табе заплацім не больш, чым твая хата варта. А цяпер табе далі дзе жыць? І ты жывеш? То чаму ты на работу не ходзіш? Кулацкія хаты цяпер належаць будаўніцтву і там могуць жыць толькі нашы рабочыя. Людзей нам патрэбна многа, але такіх, якія працуюць.

— Дай-жа мне абжыцца.

— Як абжыцца? Абжывацца трэба працуючы.

А я што, з чужой ласкі абжываюся?

— Не хапала яшчэ гэтага. Станавіся сёння з поўдня на работу.

Не чакаючы такога рашучага тону, кравец адступіў на крок ад Несцяровіча.

— Я і сам думаў ужо станавіцца на работу. Чаго ты так вельмі ўсхадзіўся!

У глыбокім задуменні кравец пашоў дадому, а назаўтра зранку пашоў на работу. Некалькі чалавек ачышчалі месца пад забудову — seклі кусты і раўнавалі грунт. Кравец узяў у рукі сякеру. Праз гадзін дзве яму гэта работа страшна апрыкрала і ён сказаў брыгадзіру:

— Прызнацца сказаць, то я рамеснік, а гэта чорнарабочая справа. Я не кажу, вядома, што на гэтым будаўніцтве трэба даць мне голкі ў рукі і аўчыну, — на, шый кажух. Хоць, калі сказаць праўду, кажух рабочаму чалавеку трэба ці не?

— Трэба.

— Гэта факт. Але тут не да гэтага. Тут сеч, капаць і мураваць трэба. То я-ж не толькі кравец, а і муляр. Я не толькі кажухі шыў, а і печы рабіў. Я не горшы муляр, як кравец. Я яшчэ ўмею гонту рабіць, у ганчарні гаршкі круціць.

— Добра я скажу ў канторы, што вы муляр.

— Скажыце, братачка.

Такім парадкам неўзабаве кравец быў далучан да адной з мулярскіх брыгад. Як пасля выявілася, муляр ён быў вельмі добры. Хоць ён ужо і не думаў больш пра тое, каб браць кватэрную плату з Зосі, хоць і пагадзіўся з тым, што не адзін займае цэлы дамок, аднак-жа звысоку паглядаў на Зосю: што яна тут перад ім, спрадвечным тутэйшым тубыльцам, які не толькі ведае ўсю гэту мясцовасць і тутэйшых людзей, а нават самому Несцяровічу гаворыць «ты».

2. КРАВЕЦ ВАРОЧАЕЦЦА З БОЛЬНІЦЫ.

Машына стала кіламетраў за два да пабудовы забіраць нейкую паклажу. Кравец пашоў пешкі. Яму нават прыемна было размяцца, нага была ўжо зусім здаровая. Пасля ляжні ў больніцы ён як-бы варочаўся нанава ў свет. Галава яго была як у тумане. Ён так забыўся на ўсё, што быў апанован ілюзіяй: быццам гэта ён звычайна сабе варочаецца дадому пасля шыцця кажухоў на людзях. Зараз адчыніць сваю старэнькую хату, пабачыць, што пряжка жыць на свеце, хлопец пачне гаварыць, што ў яго няма ботаў, дзяўчына пачне плакаць, што няма вопраткі. Ён дастане зароблены грошы, палічыць, пачне раўхаваць— не хапае на боты сыну і вопратку дачцы. Можна сказаць, што заўсёды так сустракала яго свая хата.

З Пяцераўскай грэблі ён пачаў падымацца на ўзгорак. Грэбля прэла і гніла. «На ёй цяпер не ездзяць, на занепад пашла». Так думаў ён, не маючы ў гэты момант ад гэтага факта ні радасці, ні суму. Ён проста адзначыў факт. За чвэртку кіламетра ад грэблі праз асушаны кавалак балота глядзеў высокі насып і ляжала дробнае каменне. Зараз тут будзе шасейная дарога. Падняўшыся на ўзгорак, ён апынуўся і астаўся так стаяць. Перад ім нечакана разгарнулася панарама. Ён перад тым, як акінуць вокам, пачаў перабіраць дэталі. Перш за ўсё — зусім блізка ад яго было тое, што, як быццам-бы, не належала да ўсёй карціны. Гэта было нішто іншае, як густы зараснік чартапалоху і лебяды. Некалькі сытых канаплін узвышалася над усім гэтым упартым зборышчам. Вераб'і аж кішэлі навокал. Гэта было месца, дзе калісьці стаяла яго хата. «Пачакай-жа... ага... ну, вядома. Сын абуты і дачка адзетая... Пра што я думаю! Сын інжынер, а дачка доктар. І без майго старання ўсё так пашло, жыццё скрозь так вышла». Ён глянуў далей. Корпус электрастанцыі быў ужо закончан. Адгэтуль відаць той рог сцяны, на якім мураваў ён. Цяпер толькі некалькі чалавек было на версе сцен. «Дах майструюць рабіць?». Работы найбольш ішлі на зямлі. У шарэнгу стаялі горны і кавадлы. Сыпаліся іскры з-пад кавальскіх малатоў, вішчала пад пілой жалеза. Направа стаялі гатовыя тры корпусы кватэрных дамоў. Неабтынкаваная цэгла адлівала пад сонцам густой чырванатой. Тхнула смалістым вэдыям, ішлі дамы і трапляліся агні. Людзі мяшалі кіпучы асфальт. Наскора зробленыя з дошак, цягліся адна за адною смалярні. Палышоўшы бліжэй, кравец пачуў скогат тэбляў.

— Ого-го, наш муляр прышоў — закрычала разам з сотня галасоў.

— Ну, як здароўе?

— Скора на работу станеш?

— Што-ж ты пехатой? Садзіся, адпачывай, а братка ты мой!

К яму падбягалі людзі, наскора віталіся і адбягалі да работы. Ён стаяў збянтэжаны і не ведаў, што гаварыць. Седзячы, ён скурыў папяросу і пашоў шукаць Несцяровіча. Несцяровіча ён не знайшоў, утаміўся і пашоў на сваю кватэру, няўпэўнены, што ў ёй ніхто не жыве. «Ці рэчы хапя цэлыя?» Так думаў ён узыходзячы на панадворак. «Так і ёсць, акно адчынена» Ён уляпеў у хату, ашаражаны тым, што парушана яго права. Тым часам дзверы былі замкнёны. Ён увайшоў у суседскі пакой. Там было двое дзяцей. «Ага, Тваршцкая ўсё яшчэ на торфе?». Хлопчык дастаў з шуфляды ключ і працягнуў яму:

— Дзядзя, гэта вы кравец з больніцы?

— Я. Нашто табе?

— Маёй маме сёння на будаўніцтве сказалі, што вы сёння прыедзеце. За гэта ёй на будаўніцтве сёння сказалі, што залічаць за гэта ёй сёння за тры гадзіны працы на будаўніцтве, прыборка вашай кватэры, мая мама працуе на будаўніцтве, — сыпаў хлапчук як вяром.

— Колькі табе год?—пачаў бесцеремонна ўсміхаючыся, кравец.

— Мне сем год а папа мой таксама на будаўніцтве.

— А, бачыш ты.

Кравец адамкнуў свой пакой і ўвайшоў. Падлога чыста вымыта, яшчэ мокрая. На ложку новая пасцель—бялізна пасцельная толькі што з-пад утюга. Бялізна нацельная прыгатавана зверху. Перад ложкам на падлозе дыван з абляманаванага чорным шэрага тоўстага сукна. На стале настольнік.

— Адкуль гэта ўзялося, божа мой!

— Мама сказала, каб вам сказаць, калі вы прыедзеце, што гэта вам ад будаўніцтва прэмія. Тут давалі прэміі ўсім ударнікам, а вы не ведаеце, бо вы ляжалі ў больніцы. Я вас чакаў, а цяпер можа мне можна ісці?

— Ідзі сабе, ты малайчына.

Кравец скінуў боты, абцёр з іх анучкаю пыл і паставіў каля парога. Сам абуў на ногі лямцавыя туфлі, яшчэ раней ім самім пашытыя і, хвалюючыся, раздумваючы, стрымліваючы ў сабе ўдзячнасць усяму жывому, пратупаў па пакоі аж да самага вечара. За поўгадзіны да заходу сонца ён пачуў на двары вельмі блізка галасы. Акно ўсё яшчэ было адчынена. Ён выгнуўся з акна. Ішло чалавек шэсць муляроў. Ішоў Несцяровіч. «Куды гэта яны»?—думаў кравец.

— Здароў!—закрычалі ўсе гуртам.

«Пакуль не мінулі мае хаты — можа ім падзякаваць за іх клопат пра мяне?».

А яны якраз завярнулі к яму на ганак. Тут ён заўважыў, што кожны з іх штосьці трымае пад пахаю. Несцяровіч таксама. Усе ўвайшлі ў пакой.

— От ты і дома, — сказаў Несцяровіч,—здароў!

— А мы да цябе, — сказаў адзін з муляроў. — Ну, кладзіце, хлопцы.

Усе паклалі на стол свае скруткі. Там было—мяса, хлеб, яблыкі, булкі.

— Адным словам, мы разам у цябе павячэраем і ўручым табе тое, што ты, лежачы ў больніцы, не мог сам атрымаць. На, бяры сваю ўдарніцкую грамату.

— Кравец стаяў і маўчаў. Грамату ён узяў у рукі, пільна аглядзеў яе, паклаў на акно. Ён быў збянтэжаны і расчулены.

— То сядайце, браткі. От я зараз буду гатоў.

— А што ты рабіць збіраешся?

— Хоць боты абую, а то я на ногі ўступкі гэтыя, ці як іх зваць, усунуў.

— Будзь так, як табе лепш, не на вяселле збіраешся. Свае людзі.

Кравец усё-ж такі абуў боты і сеў за стол.

— Шкада, што я не ведаў, — хоць шабрыўся-б, — вінавата гаварыў кравец. — Гэта ўсё неахайнасць чалавечная.

— Ну, бачыў, колькі мы ўжо тут без цябе зрабілі?

— Бачыў, як ішоў.

Краўцова дума напоўнілася шчырасцю да ўсіх гэтых людзей. Ён акідаў вачыма кожнага, пасля выбраў Несцяровіча і, гледзячы яму ў вочы, пачаў гаварыць:

— Што я такое рабіў на свеце, што вы так да мяне... Я поўвека свайго прахадзіў па свету, шыючы кажухі. То гэта поўвека, і гэта прайшло. Там было так, што зарабіў, тое і спэрабіў. Толькі ад таго і асталося што ўспомніць ні сабе, ні людзям. А тут—хіба я тут што такое зрабіў? Ну, я мураваў, цагліны клаў. Там у мяне поўвека прайшло, а тут усяго некалькі месяцаў.

Несцяровіч яго перабіў:

— Ты хочаш сказаць—за што мы цябе так шануем?

— Можа такі і гэта я хачу сказаць.

— Цябе тут шануем, таксама як і ўсіх гэтых людзей, што тут цяпер з табой сядзяць, за адно. Ты кажаш, што ты мураваў. Мільён людзей, скажам, працуе. Адзін муруе, другі цэглу робіць, трэці дрэва чэша, чацвёрты зямлю арэ. Кожны робіць сваё, а разам — гэта адна справа. А ведаеш, якая гэта ў нас справа? Нашто тут гэта электрастанцыя, ты ведаеш? Гэта ўсё на тое, каб людзям лёгка жылося і каб ніхто з чалавека не здзекаваўся...

КУЗЬМА ЧОРНЫ.

НЯМА РАСКЛАДУ РУХУ ПАЯЗДОЎ

Пісьмо пасажыра

1 чэрвеня на блок-пасту № 722 МББ чыгункі сабралася многа пасажыраў. Яны чакалі прыгараднага поезда з Менска на Смалявічы. Калі прыходзіць поезд—ніхто не ведаў. Нават работнікі блоку незнаёмы з новым раскладам руху паяздоў.

У бюро даведак Менска вялікая чарга. Усе пытаюць, калі адыходзіць прыгарадны поезд на Смалявічы. Раскладу і тут няма.

Я запытаў у бюро даведак, ці спыняецца поезд на блоку № 722. Мне адказалі, што «раз поезд прыгарадны, то яго астаноўка на кожным блоку».

Селі ў вагон, і прыгарадны поезд крануўся. Праязджаем блок № 722, але цягнік не спыніўся.

Трэба, каб расклад руху прыгарадных паяздоў быў на кожнай станцыі і блоку. **М. КРАЙКО.**

—о—

МАУЧАЛЬНІКІ

Пісьмо ў рэдакцыю

У мінулым годзе ў Горацкім рабфаку я аплаціў пазыку другой пяцігодкі (выпуск другога года) на суму 140 руб. Зараз працую выкладчыкам клімавіцкага зоатэхнікума.

Некалькі раз звяртаўся ў рабфак з просьбай пераслаць аплочаныя аблігацыі па мой адрас. Два пісьмы паслаў дырэкцыі, адно мясцкому і тры рэдактару горацкай раённай газеты тав. Гольдшварцу. Але ўсё дарэмна. Да гэтага часу мне аблігацыі не выслалі. **Л. ЗЛАЦІН.**

—о—

ПА СЛЯДАХ НЕАПУБЛІКАВАНЫХ ПІСЕМ

Грамадзянін Д. пісаў у рэдакцыю, што сакратар Будзінскага сельсовета Сянько і рахункавод Берэнштэйн прысвоілі дзяржаўныя грошы.

НАВЕСЦІ УЗОРНЫ ПАРАДАК У „СОВЕЦКАЙ ГАСПАДАРЦЫ“

Ужо раней пісалі, што ў Менскім горсовеце некалькім дзесяткам дэпутатаў не ўручаны дэпутацкія мандаты.

Загадчык арганізацыйнага аддзела тав. Эпштэйн яшчэ і зараз заклапочан тым, як уручыць 15 астаўшыхся мандатаў. Справа ў тым, што ў горсовеце згубілі гэтых дэпутатаў. Член горсовета Марнус — рабочы фабрыкі імя Кагановіча — да гэтага часу не атрымаў мандата. У горсовеце ўвесь час лічылі, што Марнус — гэта дырэктар фабрыкі. Не атрымалі мандатаў намеснік начальніка галоўнага кіраўніцтва міліцыі тав. **Сярмкаў,** дырэктар завода імя Мясьнікова тав. **Дзічкоўскі** і рад іншых.

Значная частка гэтых дэпутатаў лічацца «мёртвымі душамі». Хатняя гаспадыня Салопчанка — член горсовета—лічыцца толькі на паперы. Кандыдат горсовета — пенсіянерка Гітліц — таксама не атрымала мандата і не ўцягнута ў работу. Прычынамі іх «пасіўнасці» ніхто ў горсовеце не цікавіцца.

Наведванне членамі і кандыдатамі пленумаў горсовета нізкае. На трэцім пленуме прысутнічала ўсяго 300 чалавек, з 963 дэпутатаў.

Не лепш абстаіць справа з учотам дэпутатаў. Кандыдата горсовета Крэсіка — рабочага завода імя Варашылава — увесь час лічаць выбыўшым, а між тым ён 5 мая прысутнічаў на пленуме горсовета.

Анкеты на членаў і кандыдатаў горсовета ляжаць у кучы. Картатэка заказана толькі гэтымі днямі. Анкеты і ўсе дакументы захоўваюцца ў звычайнай шафе.

Галоўны дакумент — наказ выбаршчыкаў — ляжыць у стале Эпштэйна. Ён дастае гэты наказ і гаворыць:

— Бачыце, падрыхтавалі ўжо да друку. Ёсць нават подпіс галоўліта, але... яшчэ не надрукавалі.

Як выконваецца наказ — ніхто не правярае. Па словах Эпштэйна праверку мяркуюць пачаць толькі пасля ўсебеларускага народнага свята.

Горсовет не ведае, як працуюць паасобныя дэпутацкія групы. На [illegible]

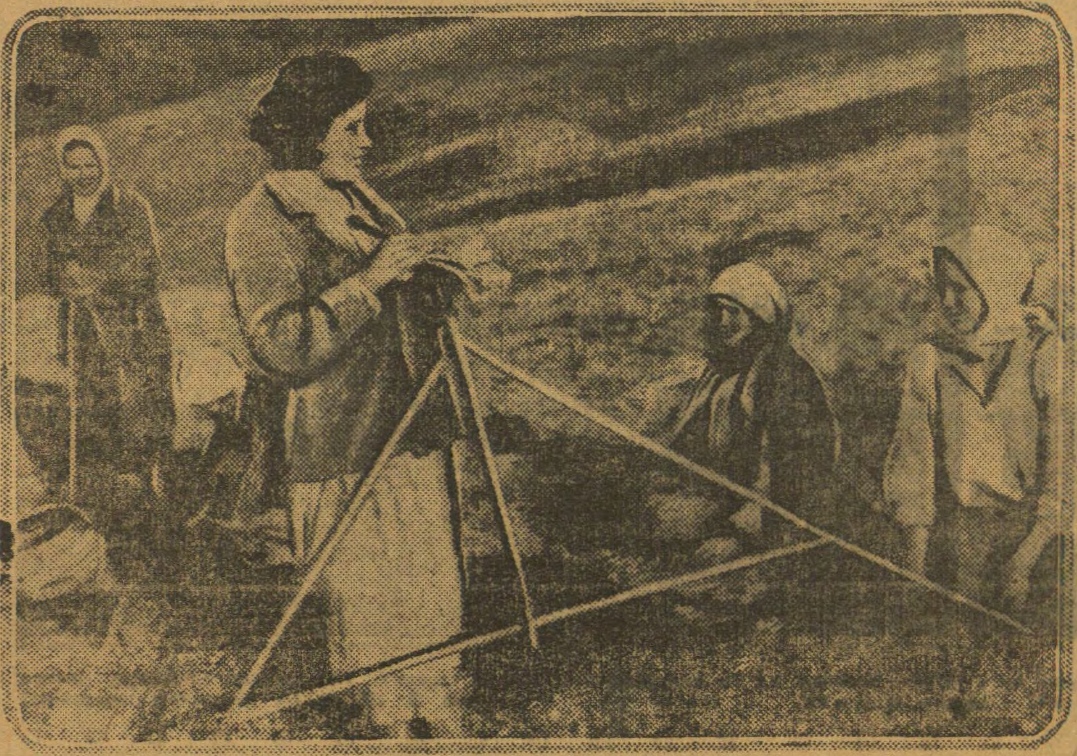

Вучотчыца калгаса імя Фалько, Менскага раёна, тав. Рамізевіч Маруся запісвае працадні калгасніцам-праполышчыцам пятай брыгады Шайкоўскага—тт. Сінкевіч, Крыловіч, Позняк Юлі і Позняк Зосі.

Фото С. ГРЫНА.

Песня аб дзесятай арміі

Словы Осіпа Колычэва *Музыка І. Любана*

Пшлі дзянікінцы асадай

На прыволжскі гарадок,

[illegible]

Ў вецер, буру, дождж і град,

Як раз'юшанага воўка,

[illegible]

ПІСЬМО БАЙЦОЎ БЯРЭЗІНСКІМ ЗЕМЛЯКАМ

ДАРАГІЯ ТАВАРЫШЫ!

Выкананне задач, пастаўленых пленумам ЦК ВКП(б) у падрыхтоўцы да ўборачнай кампаніі і загатовак па нашаму раёну праходзіць зусім нездавальняюча. Проста крыўдна робіцца за вас і за сябе, калі чытаеш раённую газету, ці пісьмы з калгасаў. Бярэзінскі раён амаль самы адстаючы ў Совецкай Беларусі.

У нашым Бярэзінскім раёне на 10 чэрвеня было праполата зернавых усяго... 2 проц., вывезена гною 0,01 проц. Раённая газета піша, што з рамонтам інвентару не лепш.

Хіба-ж нясорамна з такімі лічбамі і такімі тэмпамі работы падыходзіць да ўсебеларускага народнага свята 11 Ліпеня?

Да гэтага свята мы рыхтуемся пад сцягам шырока разгорнутага соцыялістычнага спаборніцтва. Змагаемся за атрыманне пераход-

Па слядах тэлеграмы тав. КАГАНОВІЧА

Начальнік завода імя Ланцуцкага Чуйко сабатуе загад наркома

Гомель, 23 чэрвеня. (Спец. кар. «Звязды»). 14 чэрвеня заводам імя Ланцуцкага атрыман загад-тэлеграма наркома тав. **Кагановіча,** які прапануе кіраўніцтву завода да 1 ліпеня ліквідаваць запазычанасць па выпуску запасных частак для лініі.

І вось у адказ была складзена тэлеграма наступнага зместу:

«Масква. НКШЗ, тав. Кагановічу. У вашай тэлеграме ёсць недакладнасць. Мы далі рэсораў больш, чым вы ўказвалі, што датычыць болтагаечных вырабаў, то завод не можа выканаць з-за адсутнасці матэрыялаў. Чуйко».

Паслаць гэту тэлеграму не даў партыйны арганізатар завода т. Лікутаў. Але для гэтага патрэбна было склікаць спецыяльную нараду трыкутнікаў цэхаў. На нарадзе лепшыя людзі завода, партыйны, прафсаюзны і гаспадарчы актыў у адзін голас выказаліся, што завод можа не толькі выканаць план па запасных частках, але і значна перавысіць. Для гэтага патрэбна толькі ўзяцца за справу.

І пасля доўгай дыскусіі і двухгадзіннай гутаркі парторганізатара з начальнікам завода, апошні падпісаў адказ НКШЗ (іменна падпісаў, бо тэкст тэлеграмы быў складзен парторгам т. Лікутавым), што завод выканае заданне ў тэрмін, указаны наркомам.

Гэта рыса з усёй яснасцю паказвае, што кіраўнік завода, член партыі Чуйко замест безагаворачнага выканання ўказанняў наркома стаў на шлях прамога сабатажу. Не будзем забягаць уперад, але аналічнасці ўсёй справы ў поўнай меры гэта пацвярджаюць.

Прайшло 10 дзён пасля загада наркома. Што зроблена? Амаль нічога. Даволі сказаць, што да 1 ліпеня завод павінен даць 60 тон болтагаечных вырабаў рознага асартыменту, а за 20 дзён чэрвеня было зроблена толькі 10 тон. За 8 дзён механічны цэх здолеў апрацаваць толькі 2.5 тоны, замест патрэбных 32. Іншымі словамі, начальнік завода Чуйко канкрэтна нічога не зрабіў, каб ажыццявіць загад наркома.

Толькі праз тры дні ў механіч-[illegible] сваёй не агледжаны, няспраўны. Учора з пяці варштатаў тры быстраходныя варштаты вышлі са строю і прастаялі па 7 гадзін. Гэта не адзіны выпадак. Прастоі варштатаў прынялі сістэматычны характар.

Учора была ўстаноўлена цікавая рэч. Начальнік планавага аддзела Антонаў давёў да механічнага цэха паменшаны план на чэрвень месяц па вырабу балтоў і гаек. Для таго, каб выканаць загад наркома, механічны цэх павінен даць у гэтым месяцы 60 тон, а планавы аддзел давёў толькі 32. Гэта паказвае, як далёка пайшлі сабатажнікі.

І невыпадкова 22 чэрвеня на мітынгу рабочых завода т. Баросек галосна заявіў так: «Кіраўнікі завода ігнаруюць загад наркома тав. Кагановіча. На працягу 10 дзён ніхто нічога не зрабіў, каб узяцца па-сур'ёзнаму за выпуск запасных частак для лініі».

Малюнак будзе няпоўны, калі мы не ўкажам, як завод выконвае план па выпуску буферных стаканаў. Да 1 ліпеня павінна быць выпушчана, згодна загада наркома, не менш 500 штук, але для гэтага патрабавалася ад начальніка завода папрацаваць. Тут знайшлі просты спосаб, больш лёгкі. Няхай нячэсны. Начальнік звязаўся з Рослаўскім заводам. Унёс такую прапанову: мы вам дамо спружыняў, а вы нам узамен дасце буферныя стаканы. Здзелка адбылася. І людзі лічаць, што так можна выконваць загад наркома.

Між тым работнікі завода, у тым ліку і начальнік механічнага цэха сцвярджаюць, што завод можа ў сябе выканаць праграму па выпуску буферных стаканаў.

Калі вы запытаеце ў начальніка завода, што ім робіцца па выкананню загада наркома, то ён не ў курсе справы. У цэхах ён не бывае і гэтым пытаннем не цікавіцца.

Кожны дзень начальнік завода атрымлівае дзесяткі тэлеграм аб тым, што завод зрывае рамонт рухомага складу Заходняй чыгункі [illegible]

Пракурор Рудзенскага раёна паведамляе, што факты пацвердзіліся. Сянько і Бернштэйн з работы зняты і прыцягнуты да судовай адказнасці.

***

Аб тым, што ў кіраўніцтве соўгаса «Падбярэззе» ёсць сямейнасць, самаспабжэнне, засмечанасць варожымі людзьмі, паведамляў у рэдакцыю грамадзянін Л.

Сакратар Віцебскага гаркома КП(б)Б т. Жураўлёў паведамляе, што факты, указаныя ў допісе, поўнасцю пацвердзіліся.

Дырэктару зоаветінстытута т. Эрдману прапанавана зняць з работы дырэктара соўгаса «Падбярэззе» Пуціца.

Парторг соўгаса тав. Красновел з работы парторга зняты.

Матэрыял аб агідных дзеяннях ў соўгасе перадан пракурору для расследвання і прыцягнення вінаватых да адказнасці.

...ведзена толькі на 48.

***

Сталы агульнай канцылярыі горсовета завалены паперай. Там ляжаць абавязковыя пастановы, спісы лішэнцаў, скаргі і пісьмы працоўных і т. д. Любы можа прыйсці, узяць дакумент, унесці папраўкі і пайсці.

Знаёмімся са спісам лішэнцаў. У спісе асобныя прозвішчы закрэслены і насупроць іх запісана: «У правах адноўлен».

Адказнасці за спіс ніхто не адчувае. Раней гэтым спісам ведала Работнікава. Пасля без ніякага акта перадалі Лібес. Учот лішэнцаў вядзецца дрэнна. Куды хто выбыў, або памёр — у спісах, як правіла, не адзначаецца.

Яшчэ горшы лёс пісем і скарг працоўных. Яны даручаны тэхнічнаму работніку, якога ніхто не правярае. Дзесяткі пісем і скарг месяцамі марынуюцца ў канцылярыях аддзелаў горсовета без ніякіх вынікаў.

А. ЛОСЬ.
М. МІХАЙЛАЎ.

По калдобінах дарог.
Эх, па калдобінах дарог,
Па калдобінах дарог.
Прыбыў у штаб таварыш Сталін,
Ён павёў палкі ў паход,
І байцы дзесятай сталі
Цвярдзей каменных парод.
Эх, цвярдзей каменных парод,
Цвярдзей каменных парод.
З той пары гамоніць Волга,

Эх, мы адкінулі назад,
Мы адкінулі назад.
Як ішлі скрозь зорны іней
Па калдобінах дарог.
Бальшавіцкаю цвярдыняй
Стаў прыволжскі гарадок.
Эх, стаў прыволжскі гарадок.
Стаў прыволжскі гарадок.

Пераклаў з рускай А. ЗІМІОНКА.

РАСПАЧАЛІ ЗДАЧУ СЕНА ДЗЯРЖАВЕ

ПУХАВІЧЫ. У раёне разгарнулася ўборка сена. Масавая касьба праходзіць у калгасах Пудзіцка-Слабодскага, Новасёлкаўскага і Кнорынскага сельсоветаў. Асобныя калгасы пачалі здаваць сена дзяржаве.

Першая брыгада калгаса «Пяцігодка» 15 чэрвеня поўнасцю выканала план сеназдачы. Увесь калгас закончыць сеназдачу ў бліжэйшыя дні. 6 тон сена здаў у лік паставак калгас «Вызваленне».

В. ЛЕЎ.

...нага сцяга імя «Чырвонаармейскай праўды» і за ацэнку нашай баявой і палітычнай падрыхтоўкі на добра.

Мы выклікаем вас, таварышы калгаснікі і калгасніцы, на соцыялістычнае спаборніцтва і заклікаем узорна падрыхтавацца да ўборачнай кампаніі, ліквідаваць сваё адставанне ў праполцы і іншых бягучых палітычна-гаспадарчых кампаніях.

По даручэнню байцоў часці тав. Харчыкава—калгаснікаў Бярэзінскага раёна: ГУРЭВІЧ, ЗАПРУЦКІ, БУРЫ, СОБАЛЬ, КЕШКО, КАВАЛЁНАК. ГАПРУГА, САКАЎ, САСКАВЕЦ, ЗАХОТЫ. КАСПІРОВІЧ, ШУПА, КАЛІНКОВІЧ і ЛІНІК.

—о—

ПОЛЮЦЬ ДРУГІ РАЗ

ДАМАНАВІЧЫ. Калгаснікам і аднаасобнікам раёна трэба прапалоць 8.770 гектараў яравых зернавых, 7.100 гектараў азімага жыта і 1.613 гектараў ільну. З гэтай работай раён з поспехам спраўляецца. Азімыя пасевы прапалоты поўнасцю як па калгаснаму, так і па аднаасобнаму сектару. Перадавыя калгасы раёна закончылі першую праполку і полюць ужо другі раз.

Добра пастаўлена работа па праполцы ў калгасах «Пяцігодка», Крукавіцкага сельсовета, і «Чырвоная перамога», Хоміцкага сельсовета. У гэтых калгасах уведзена індывідуальная здзельшчына, добра арганізавана праца брыгад і звенняў. У гэтых калгасах таксама рэгулярна выходзіць пяцідзенныя брыгадныя газеты.

С. БАЧУРА.

—о—

ЗАЦВІЎ ЛЁН

КРУПКІ. Калгасы раёна ўдарна змагаюцца за высокі ўраджай ільну. Першая праполка ільну на плошчы 2.663 гектары скончана. У другі раз прапалата 540 гектараў. Лён ва ўсіх калгасах добры.

У калгасах «Молат», імя Дзяржынскага, «10 год КІМ'а», «Чырвоныя лагі» і «Новы быт» лён пачаў цвісці. Калгаснікі Абчукскага сельсовета кажуць, што ніколі яшчэ ў іх такога ўраджаю ільну не было.

Зацвіў лён і дасягае 75 сантыметраў у калгасе «Чырвоны араты», праводзіцца другая праполка. Намеснік старшыні калгаса па ільну **Ефімава Таццяна** абавязалася здаць сёлета дзяржаве валакно не ніжэй 16 нумара. (БЕЛТА).

...ным цэху было пушчана 15 варштатаў па апрацоўцы болтагаечных вырабаў. Аднак, толькі пушчаны, а прадукцыі яны амаль не даюць.

Так, напрыклад, 19 чэрвеня механічны цэх апрацаваў толькі 570 кілограм замест плана ў 4 тоны. 20 чэрвеня 900 кгр. Гэта тлумачыцца тым, што начальнік завода паслаў у цэх некваліфікаваных рабочых. З 85 рабочых толькі 10 знаёмы з апрацоўкай дэталей, а астатнія 75 — гэта чорнарабочыя, фабзаўвучнікі, якія ў большасці даюць 5 балтоў за змену.

Трэба яшчэ дадаць, што болтагаечныя варштаты ў большасці ных пар. За поўгода завод недадаў тыні больш 500 штук. Між тым, асноўная прычына прарыву гэтага цэха—няўважлівыя адносіны да цэха кіраўнікоў завода. Яны лічаць гэта другарадкай справай.

Што робіць партком? Засядае, выносіць пастановы (у які раз!), што гаспадарнікі завода не ўзяліся за выкананне дырэктывы наркома. Заводскі камітэт на чале з старшынёй Харновым зусім самаўхіліўся ад гэтай справы. У партыйнага камітэта не хапіла бальшавіцкай смеласці прама заявіць, што кіраўнік завода сабатуе загад наркома.

С. РУБЕЖЫН.

ТРЭЦІ ДЗЕНЬ УСЕБЕЛАРУСКАЙ АЛІМПІЯДЫ САМАДЗЕЙНАГА МАСТАЦТВА

З неаслабнай увагай, перапоўненая аўдыторыя летняга тэатра сада «Профінтэрн» праслухала арыгінальны шумавы аркестр калгаса імя **Чарвякова, Брагінскага** раёна. Характо адчуваецца ў простых самадзельных інструментах, у вясёлых частушках і народным танцы «Лявоніха». З 12 шумавых калгасных аркестраў раёна, гэты гурток сапраўды заслужыў сабе ганаровае месца на ўсебеларускай алімпіядзе.

Характэрна адзначыць выступленне харавога гуртка калгаса «Маяк», Чавускага раёна, які выканаў цэлы рад народных спеваў. Цікавы таксама выступленні джаз-аркестра завода імя Кірава (Менск), харавога гуртка нацыянальнага польскага калгаса, Каралішчанскага сельсовета. З сольных нумароў асабліва адзначаюцца сола на балалайцы т. **Каплана** (Гомель), сола на баяне рабочага шклозавода Ноўкі **Разважнага**.

***

У памяшканні польскага тэатра драмгурток Бялыніцкага РДСК паказаў два акты з п'есы «Героі» Мартынава. Хор выканаў некалькі песен.

З мастацкім чытаннем выступіла т. **Велюжына** (Менск). Нянавісцю да класавага ворага, тэмпераментным прызывам да барацьбы (верш «Вуха»), непадзельным гумарам (верш «Мужанёк») выгадна адзначаецца чытанне маладой выканаўцы.

Сола на балалайцы выканаў т. Лепля (Менск).

Тт. Бромберг і Натансон (Менск) няцрэнна прачыталі фельетон «Аб культуры мовы» Лебедзева-Кумача. Асобна т. Бромберг выканаў верш Дзем'яна Беднага «Портретная галерея».

Брагінскі раён паказаў шумавы аркестр, хор і танцы.

Выступіў польскі нацыянальны хор Каралішчанскага сельсовета, Менскага раёна.

Неабходна адзначыць дрэнную арганізацыю паказу. Ход паказу не адпавядае загадзя выпрацаванай праграме. Выканаўцы «выпускаюцца» выпадкова—хто калі прыдзе. У зале мала рабочых менскіх прадпрыемстваў і работнікаў мастацтва. У большасці публіка выпадковая.

По слядах выступленняў „Звязды“

„Стыль работы Івановай“

З чэрвеня ў «Звяздзе» было надрукавана пісьмо з Дрысенскага раёна, у якім гаварылася аб бяздушна-бюракратычных адносінах загадчыка жывёлагадоўчага сектара райземаддзела Івановай да маладых спецыялістаў.

Дрысенскі РК КП(б)Б паведамляе, што факты, указаныя ў пісьме, поўнасцю пацвердзіліся. Бюро РК КП(б)Б паставіла пытанне перад адпаведнымі арганізацыямі аб замене Івановай. Прапанавана партыйнай арганізацыі райземаддзела шырока абгаварыць матэрыял «Звязды», прыняўшы ўсе меры па лепшаму абслугоўванню і дапамозе спецыялістам.

„Злачынная цяганіна“

Пракурор Горацкага раёна паведамляе, што факты, указаныя ў пісьме «Злачынная цяганіна» («Звязда» ад 9 чэрвеня) поўнасцю пацвердзіліся. Затрыманая пенсія тэхнічцы Палазковай выплачана. Старшыня Шарыбскага сельсовета Бугаёў, які затрымаў выплату пенсіі, прыцягваецца да крымінальнай адказнасці.

На будаўніцтве сталінскіх школ

У вышэйшы клас якасці

Работа на будаўніцтве школы па **Лагойскаму тракту** арганізавана добра. Не глядзячы на недахват рабочай сілы па графіку, кіраўніцтва пабудовы (прараб **Гракові́ч**, парторг **Кедо**) умела расставілі людзей, усе брыгады маюць дакладныя заданні, разлічаныя на сканчэнне будаўніцтва к тэрміну — да ўсенароднага свята 11 ліпеня.

Пабудова атрымала пераходны чырвоны сцяг горсовета і ЦП саюза будаўнікоў.

Як быццам усё ідзе добра. Але гэта не так. База Менбуда затрымлівае сталярныя работы. Загадчык базы **Ідзльчык** прыслаў толькі частку бакавых рам. Неўкамплектаваныя аконныя пераплёты затрымліваюць малярныя работы.

Не прысланы яшчэ аконныя каробкі для цэнтральнай часткі, што затрымлівае тынкавальныя работы. База яшчэ не прыступіла да згатаўлення плінтусаў, бо толькі 22 чэрвеня будаўнічы аддзел Наркомасветы зацвердзіў іх узор.

Яшчэ не пачалі рабіць парыл. Пабудова не забяспечана дзвернымі петлямі, замкамі, ручкамі, бо няма за што іх выкупіць з Комунснаба.

ВЭО прыступіў да мантажу электраправодкі, прыслаў рабочых, але без матэрыялу, бо Менбуд яму не пераводзіць грошай.

Вось становішча пабудовы школы па Лагойскаму тракту. А да сканчэння школы асталося толькі 16 дзён.

***

Якасць работы на пабудове школы значна лепшая, чым на іншых. Але і тут ёсць дэфекты. Тынкоўка ва многіх мясцах няроўная.

У калідоры першага паверха бэлькі ўкладзены няроўна і трэба зараз-жа, пры тынкоўцы, паправіць, каб столь не вышла крывой.

«Звязда» ужо адзначала, што кафельны завод дае дрэнную прадукцыю. Але і з гэтай прадукцыі пры ўважлівым адборы колеру і вельмі акуратнай рабоце печы могуць мець больш-менш прыгожы выгляд. Тут-жа да гэтай справы аднесліся нядбайна. Звальваюць усё на нізкую якасць кафель. У выніку ў кожнай сценцы печы колер пераліваецца рознымі адценнямі. На другім паверсе ў адной аўдыторыі стаяць дзве печы. Узор на кафлях аднолькавы. Але па колеру адна печ зусім светлая, а другая — цёмна-карычневая.

Адзін прагал з падпіраючых страпільныя фермы ўжо ўвагнуўся. Відавочна, што калі на дах ляжа снег, ён яшчэ больш увагнецца. Камісія гарана знайшла гніль у «страпільных нагах».

Цікава, як адносіцца будаўнічы аддзел Наркомасветы да пытання якасці і харастваўнутранай аддзелкі? У гэтай школе (і ў іншых, бо праекты тыповыя) каналізацыйныя і вентыляцыйныя трубы праходзяць незакрытыя ўздоўж сцен аўдыторыі. Галоўны інжынер Наркомасветы т. **Фрадкін** тлумачыць гэта тым, што так у праекце прадугледжана.

Трубы лёгка можна схаваць у гіпсавых карабах, але ніхто аб гэтым не хоча падумаць.

Другі прыклад. Шпінгалеты вокан вырабляе база Менбуда. Якасць вельмі дрэнная. Па-першае, яны тонкія (ніжэй нормы). Падругое, апрацоўка нягодная. Месца зваркі з трэшчынамі, якія аслабляюць і без таго тонкі спяржань шпінгалета. Зварка нават не апілена, што псуе ўвесь профіль.

Начальнік будаўнічага аддзела Наркомасветы тав. **Пармон** згодзен, што можна знайсці добраякасныя вельмі прыгожыя аконныя і дзверныя прыборы, калі паслаць за імі ў Маскву, Кіеў і іншыя пункты. Але гэтага, па яго думцы, нельга рабіць, бо часу асталося вельмі мала.

Але чаму-ж Пармон не паклапаціўся аб гэтым раней? Няўжо не ведалі, што аддзелка сталінскіх школ павінна быць найлепшай?

Аказваецца, што зрабіць гэта і зараз не позна. Дырэктар Белдзяржснаба тав. **Арнт** запэўняе, што можна за два-тры дні забяспечыць будаўніцтва школ найлепшай акоўкай і прыборамі. Многа тавару ёсць і на базах у Менску. Але і з Масквы можна максімум за тры дні адгрузіць патрэбную колькасць прыбораў высокай якасці. Аднак, у Белдзяржснаб ніхто не звярачаўся па гэтаму пытанню.

Пролетарская дзяржава не шкадуе велізарных сродкаў на будаўніцтва школ для дзяцей працоўных. Гэтыя школы павінны быць светлыя, чыстыя, утульныя, эстэтычна ўпрыгожаныя ва ўсіх дэталях. Гэтага, на жаль, не ўсвядомілі многія адказныя работнікі, якім даручана гэта важнейшая справа.

А. ЯРАВЫ.

БССР ПЕРАВЫКАНАЛА ФІНАНСАВЫ ПЛАН 2-га КВАРТАЛА

Агульны план мабілізацыі сродкаў насельніцтва 2-га квартала па БССР выканан да тэрміну—20 чэрвеня на 106,7 проц.

Перавыкананы планы абавязковых і добраахвотных плацяжоў. (БелТА).

—о—

ВЫКАНАЛІ ПОЎГАДАВЫ ПЛАН

БАБРУЙСК, 23 чэрвеня. (Па тэлеграфу). 20 чэрвеня дзяржаўная прамысловасць Бабруйска выканала поўгадавы план на 101 проц.

Старшыня райвыканкома ЦАРОНАК.
Сакратар райкома КП(б)Б НІКІЦІН.

* * *

На 22 чэрвеня паліграфічная прамысловасць БССР выканала план першага паўгоддзя на 100,3 проц. Усяго выпушчана прадукцыі на **6.636,7 тыс. руб.**

—о—

ПЕРАДАВІКІ ЛЕСАЗАГАТОВАК

ДРЫБІН. **(Па тэлеграфу).** Дрыбінскі раён да 18 чэрвеня выканаў план другога квартала па загатоўках, вывазцы лесу і дроў. Змагаемся за датэрміновае выкананне планаў III квартала. Выклікаем на спаборніцтва Горацкі і Мсціслаўскі раёны.

Сакратар райкома КП(б)Б ТУРЫК.
Нам. старшыні РВК ПТАШКОЎ.

* * *

ГРЭСК. **(Па тэлеграфу).** План вывазкі лесу другога квартала выканан датэрмінова. Мабілізуем калгаснікаў на выкананне да Ўсенароднага свята плана III квартала.

ГНІЛЯКЕВІЧ, РАБЦЭВІЧ.

—о—

ЗДАБЫЧА ТОРФУ

(Па заводах Белторфа)

За 22 чэрвеня Асінторф выканаў дзеннае заданне на 61,6 проц., завод імя Гея—49,2, «Даўмана»—145,9, «Свабода» — 117. «Лукскае» — 135,1 «Дукоры» — 109, «Татарка»—220,2 проц.

Па ўсіх заводах Наркаммясцпрома сезонны план выканан на 46,5 проц.

На 20 чэрвеня арцелі сістэмы Белторфпрамсаюза выканалі сезонны план на 58 проц.

У СНК БССР

Соўнаркам БССР пастанавіў увесці **выпечку і продаж хлеба-булачных вырабаў пашыранага асартыменту** з вышэйшых гатункаў пшанічнай мукі дадаткова ў 18 гарадах і раённых цэнтрах БССР: Полацку, Рэчыцы, Мазыры, Добрушы, Рагачове, Жлобіне, Слуцку, Шклове, Горках, Дуброўне, Мсціслаўлі Лепелі, Крычаве, Петрыкаве, Гарадку, Быхаве, Клімавічах і Дзяржынску.

—о—

50 знатных людзей лесу і сплаву— на кіруючую работу

50 лепшых ударнікаў—сплаўшчыкаў і лесарубаў БССР вылучаюцца прафсаюзнымі і гаспадарчымі арганізацыямі на работу ў якасці начальнікаў сплаўных участкаў, лясных участкаў, старшынь райкомаў саюза лесу і сплаву, старшынь рабачкомаў і інш.

У спіс вылучэнцаў уваходзяць вядомы ўсяму Саюзу сплаўшчык **Туфар Сцяпан,** сплаўшчык **Мацкевіч,** лепшая ўдарніца падсочкі **Казей Алеся,** лесаруб **Белы** і іншыя. Для падрыхтоўкі іх у Менску арганізуюцца спецыяльныя курсы. Пасля сканчэння курсаў вылучэнцы зробяць экскурсію па буйных навабудоўлях і механізаваных лесабазах Саюза.

—о—

ФРАНЦУЗСКІЯ СПАРТСМЕНЫ ПРЫБЫВАЮЦЬ У МЕНСК

25 чэрвеня з Кіева ў Менск выязджае дэлегацыя рабочых спартсменаў Францыі. У складзе дэлегацыі 24 чалавекі, у тым ліку 8 мацнейшых лёгкаатлетаў французскай рабочай спартыўнай федэрацыі, 7 плаўцоў і 1 веласіпедыст.

Па дарозе ў Менск дэлегацыя затрымаецца ў Гомелі, дзе французскія плаўцы 27 чэрвеня будуць спаборнічаць па плаванню з лепшымі плаўцамі Гомеля, Віцебска і Бабруйска.

У Менску госці прымуць удзел у спаборніцтвах, якія адбудуцца 28 чэрвеня на ўсебеларускім стадыёне.

На кароткія дыстанцыі ад БССР пабягуць лепшыя спрынтэры (бегуны на кароткую дыстанцыю) тт. **Карзінскі, Казлоў, Левінсон** і інш.; на сярэднія дыстанцыі — чэмпіён БССР **т. Іомін, тт. Байноў, Кужанаў** і на 5.000 метраў, заняўшы трэцяе месца у кросе на прыз «Юманітэ» т.т. **Іваньковіч, Рульцоў, Іванінкаў** і інш.

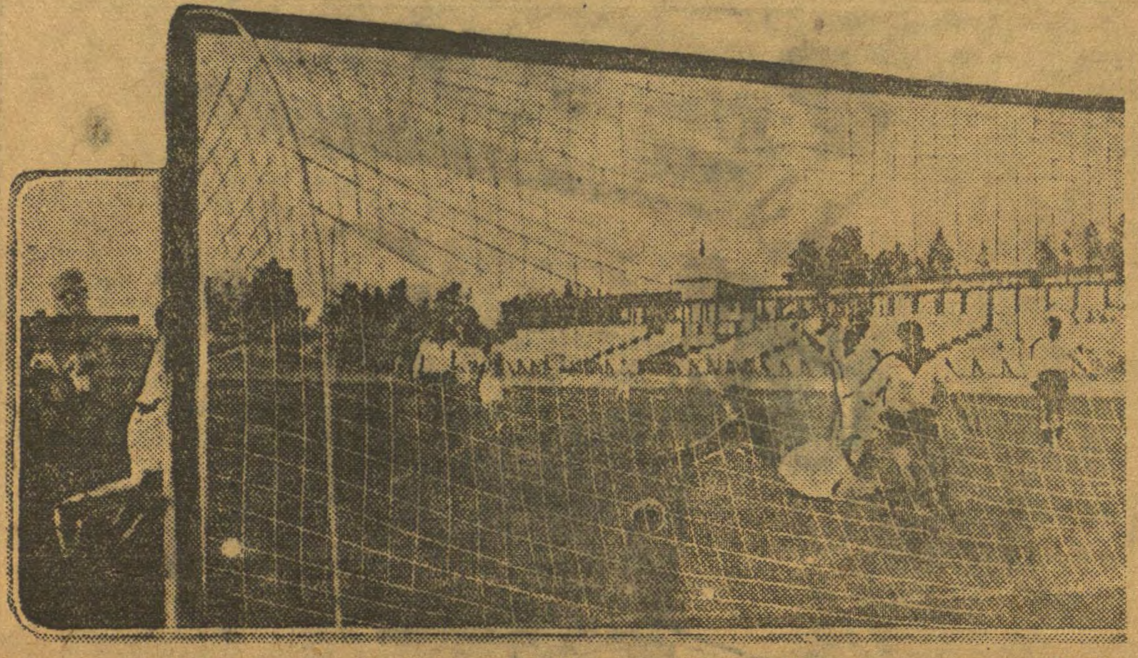

Футбольны матч Менск—Варонеж на Ўсебеларускім стадыёне 22 чэрвеня. На здымку: каманда Менска забівае мяч у вароты Варонежа.
Фото В. ЦЕСЛЮКА (Белдзярж кінохроніка).

□ □

ВЯСЕЛЛЕ СВІНАРКІ ХІМЫ ПУЦКАЛЁВАЙ

ОРША, 23 чэрвеня. Былая батрачка Хіма Пуцкалёва стала зараз знатным чалавекам соўгаса «Усьце», майстрам свінагадоўлі. На работу ў соўгас Хіма паступіла ў 1930 годзе. Зараз яна кіруе адкормачнай брыгадай. У мінулым годзе ў яе брыгаду на адкорм паступілі вельмі худыя свінні, і не гледзячы на гэта Хіма дабілася лепшай у соўгасе прадукцыі.

У 1932 годзе тав. Пуцкалёва была ўзнагароджана ордэнам працоўнага чырвонага сцяга. Хіма з'яўляецца членам ЦП саюза рабочых свінагадоўчых соўгасаў, членам РВК, была дэлегаткай Усебеларускага з'езда саветаў. За ўзорную работу яе прэміравалі 16 раз—пуцёўкамі на курорт, вопраткай і грашыма.

Нядаўна Хіма выйшла замуж за аднаго з лепшых рабочых палядводчай брыгады соўгаса **Пашкевіча.** Соўгас урачыста святкаваў дзень вясялля. На вяселлі прысутнічала больш 100 гасцей — лепшых ударнікаў суседніх соўгасаў, прыяцеляў і сваякоў Хімы і яе мужа.

Маладыя атрымалі шмат падарункаў. Дырэкцыя соўгаса падарыла сваёй лепшай ударніцы нікеліраваны ложак, шафу, канапу і патэфон. Ударнікі соўгаса «Кастрычнік» падарылі свінку 2-месячнага ўзросту. Ударнікі соўгаса «Перадавая» падарылі шоўкавую сукенку. Вяселле закончылася танцамі і гульнямі.

—о—

ГУКАВОЕ КІНО У БРАГІНЕ

БРАГІН, 22 чэрвеня. **(Кар. «Звязды»).** У м. Брагін пачало функцыяніраваць гукавое кіно. У першы дзень была паказана карціна «Чапаеў».

ВЫПУСК УСЕБЕЛАРУСКАЙ ДЗІЦЯЧАЙ КОМУНЫ

Грамадскасць Магілева нядаўна адзначала выпуск усебеларускай дзіцячай комуны. 42 выхаванцы з былых беспрытульных, пасля трохгадовага прабывання ў комуне, атрымалі адукацыю ў аб'ёме няпоўнай сярэдняй школы і кваліфікацыю механікаў-трактарыстаў, садаводаў-агароднікаў і жывёлаводаў. Сярод выпускнікоў 27 комсамольцаў. Усе выпускнікі раз'ехаліся на работу ў калгасы, соўгасы, МТС.

Цэнтральная камісія дапамогі дзецям выдала кожнаму выпускніку падарунак: бялізну, два касцюмы, паліто, абутак, джэмпер, пасцельныя прылады, чамадан. Комуна атрымала прывітальную тэлеграму ад т. **Чарвякова.**

—о—

ГРУЗІНСКІЯ ПІСЬМЕННІКІ НА ТОРФЗАВОДЗЕ „БОЛЬШЭВІК"

Некалькі дзён назад торфзавод «Большэвік» наведалі грузінскія пісьменнікі, якія зараз знаходзяцца ў БССР.

Пісьменнікі азнаёміліся з элеватарнымі ўстаноўкамі; асабліва цікавіліся работай багераў.

КАЦМАН.

—о—

ЯКОЕ ЧАКАЕЦЦА НАДВОР'Е?

У перыядзе да 27 чэрвеня па БССР чакаецца цёплае надвор'е (тэмпература днём устойлівая, вышэй 20 градусаў). Часамі магчымы моцныя навальніцы.

ТАВ. МАРЗОНУ НАДАНА ГОДНАСЦЬ ПРАФЕСАРА

Кваліфікацыйная камісія Наркамата аховы здароўя БССР надала годнасць прафесара доктару Марзону. Тав. Марзон — кандыдат у члены КП(б)Б, ордэнаносец, выдатны хірург. За 22 гады работы ў бабруйскай бальніцы ім зроблена 11.000 хірургічных аперацый і надрукаван рад навуковых работ.

У даны момант доктар Марзон кіруе хірургічнай клінікай медычнага інстытута ў Віцебску.

—о—

ЗДАРЭННІ

* **Правакацыйныя чуткі.** За апошні час у Менску пачасціліся выпадкі, калі невядомыя спынялі на вуліцы жанчын, апранутых у сарафаны або майкі, і пагражалі штрафамі за «распусны» выгляд. 22 чэрвеня на цэнтральным рынку невядомы падышоў да гр-кі Калантай, якая была апранута ў сарафан, і паведаміў ёй, што ёсць пастанова ЦВК Беларусі і горсовета, забараняючая з'яўляцца на вуліцы ў такім выглядзе. Невядомы публічна абазваў Калантай распусніцай і іншымі нахабнымі словамі. На дапамогу яму падышла спекулянтка Платонава, якая прапанавала высеч Калантай тут-жа крапівой. У гэту справу ўмяшаўся пастаўы міліцыянер Шпакоўскі, які абараніў Калантай ад здзекаў і растлумачыў сабраўшамуся натоўпу, што дэкласаваныя і антысавецкія элементы распаўсюджваюць правакацыйныя чуткі аб неіснуючай пастанове ЦВК

Невядомы затрыман, ён аказаўся Шпакоўскім Антонам, не раз судзіўшагася за крымінальныя злачынствы. Арыштавана і спекулянтка Платонава. Абодва аддаюцца суду.

Шахматы і шашкі

Пад рэдакцыяй А. Касперскага

24 чэрвеня 1935 г.

Пасля 13 ходу белых

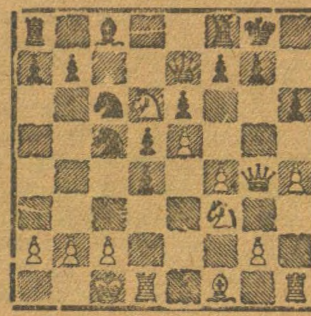

Пасля 27 ходу чорных

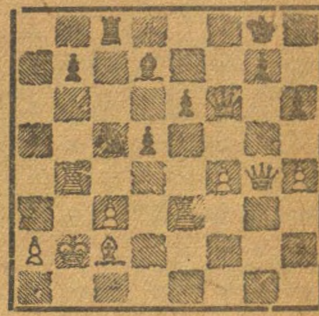

Партыя іграна ў Менску 18 чэрвеня 1935 г. па кансультацыі.

Белыя: майстар Сіліч і Верасаў БССР.

Чорныя: гросмайстар Ліліенталь і майстар Мазель.

1. d2—d4, Kg8—f6, 2. Kb1—c3 (белыя ўжо шукаюць ускладненняў і партыі) 2...e7—e6 (Ліліенталь і Мазель сваім ходам хочуць іграць французскую партыю, якую дакладна ведаюць). 3. e2—e4, d7—d5; 4. Cc1—g5, Cf8—e7; 5. e4—e5, Kf6—d7; 6. h2—h4. h7—h6 атрымалася так званая атака Шатара, якая дае надта вострую ігру. На другім міжнародным турніры ў Маскве ігралася гэтым варыянтам некалькі партый, аднак чорныя на шостым ходзе ігралі c7—c5, тэорыя рэкамендуе ход зроблены кансультантамі h7—h6. 7. cg5:e7, Фd8:e7, 8. Фd1—g4 0—0 (тэорыя рэкамендуе Крe8—f8, страта ракіроўкі кампенсуецца асвабаджэннем фігур для атакі ферзевага флангу белых, як паведаміў, пасля партыі, гросмайстар Ліліенталь таксама лічыць зроблены ход 0—0 слабшым, аднак, хацеў праверыць яго ў практычнай ігры) 9. 0—0—0. c7—c5 (чорныя шукаюць кампенсацыі на ферзевым флангу) 10. f2—f4, c5:d4; 11. Kc3—b5, Kb8—c6; 12. Kg1—f3, Kd7—c5! добры ход, ужо пагражае Kc5—e4 з непрыемным суседствам. 13. Kb5—d6 (ход лагічны, лепшае месца для каня, аднак, першым яго зрабіць, кансультанты абдумвалі рад іншых прадаўжэнняў і затрацілі шмат часу—45 мінут што востра адчувалася ў далейшым). 13... Лf8—d8. (Ліліенталь лічыў, што ходам Kb5—d6! белыя ўжо атрымалі выйгрышную пазіцыю, таму апошнім ходам мяркуе афяраваць якасць, каб пазбавіцца ад непрыемнага каня. Лепш было іграць Cc8—d7, спакойна развіваючы ігру). 14. Kf3:d4, Лd8:d6; 15. e5:d6, Фe7:d6; 16. Фg4—f3, Kc6:d4; 17. Лd1:d4, Фd6—b6; 18. c2—c3. Cc8—d7; 19. Cf1—d3! Лa8—c8; 20. Cd3—c2. f7—f5; 21. Лh1—e1, a7—a5; 22. Лe1—e5, a5—a4; 23. Лd4—b4, Фb6—d8; 24 g2—g4, f5:g4; 25. Фf3:g4, a4—a3; 26. Лe5—e3, a3:b2+ 27. Крb1:b2, Фd8—f6; 28. Фg4—g6? памылка, выпушчаючая перавагу трэба было іграць h4—h5. і ўжо потым Фg6 і чорныя павінны праіграць. Апошнія хады белыя рабілі, не маючы часу па абдумванне, 28...Kc5—a4+!; 29. Крb2—a1, зноў памылка, трэба было Лb4:a4 і пасля Фg6:, Cg6:, Ca4:, Лe6: пераводзіць партыю да канцавой стадыі з некаторымі шансамі для белых. 29... Фf6:g6; 30. Cc2:g6, Лc8—c4; 31. f4—f5, e6:f5; 32. Лe3—e7, Cd7—c6; 33. Лe7—c7?? рашаючая памылка. 33...Cc6—e8!, 34. Лb3:b5 зноў памылка, і нечакаючы ходу чорных, белыя здаліся.

Добра правёўшы дэбют і сярэдзіну партыі, дабіўшыся выйгрышнай пазіцыі, праігралі з-за недахопу часу. Недахоп тэхнікі ў беларускіх іракоў, што было асноўнай прычынай пройгрышу каманды БССР у матчы з УССР.

СУД

ЗА ЗГВАЛТАВАННЕ—ДА РАССТРЭЛУ

20 чэрвеня судовая калегія Вярхоўнага суда разгледзела справу па абвінавачванню грамадзян вёскі Вішанькі, Чэрвеньскага раёна, Кастуся Качэрскага, Аляксея Лісіцы і Антона Кудзіна ў згвалтаванні 15-гадовай дзяўчынкі-вучаніцы Варатоўскай школы (Смалявіцкі раён) — Т. Н.

Суд прыгаварыў Кастуся Качэрскага да вышэйшай меры сацыяльнай абароны — расстрэлу, Аляксея Лісіцу — да пазбаўлення волі тэрмінам на 10 год, а Антона Кудзіна, — на 5 год.

ПАВЕДАМЛЕННІ

Двухтыднёвыя курсы цэхпарторгаў, назначаныя на 25 чэрвеня 1935 г., пераносяцца. Аб дні пачатку заняткаў будзе паведамлена асобна.

Дом партактыва пры Менгаркоме КП(б)Б.

Адказны рэдактар Н. СТЭРНІН.

Памяшканне БДТ—1

Гастролі маскоўскага тэатра ЛЕНСОВЕТА

Сёння, 24 чэрвеня,

„ЭКСТРЕННЫЙ ВЫПУСК“

Білеты ў касе тэатра з 12 да 2 і з 5 г. веч. Пачатак у 8 гадз. 30 мін.

Гукавы кіно-тэатр „Чырвоная Зорка“ — Новы гукавы мастацкі фільм **Прыватнае жыццё Петра Вінаградава**

Гукавы кіно-тэатр „Пралетарый“ — 1-шы мастацкі прыгодніцкі гукавы фільм **Залатое возера**

Кіно „Інтэрнацыянал“ — Вясёлая камедыя **Каханне Алены**. У праграме кінохроніка Саюзкіно.

Кіно „Спартак“ — Усходні мастацкі фільм **ЗАРЭ** драма ў 7 частках.

Памяшк. кіно „Пролетарый“ — Дзенныя дзіцячыя сеансы. Сёння 2 карціны ў 1 сеанс: 1. **АНЯ ГАЙ** 2. **ПРЫГОДЫ барона МЮНХАЎЗЕНА**. Пачатак сеанса ў 1 г. дня.

Кіно „ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ“

Ад 25 чэрвеня

замежны мастацкі фільм

У ПЛЫВУЧЫМ ДОМЕ

У праграме кіно-хроніка Саюзкіно

НКА БССР („УЦЭМП“)

ДЗЯРЖЦЫРК

(сад „Профінтэрн“) тэл. 24-171.

СЁННЯ АБНОУЛЕНАЯ ПРАГРАМА 2-гі ЦЫКЛ

КАНАТАХОДЦЫ пад купалам цырка 4—ТАРАСАВЫ—4 | Трупа ікарыстаў 8—МІТУС—8 Ікарыйскія ігры, сальто-марталісты, жывыя піраміды.

ТРЫО ДОНЕМАН класічныя выканаўцы акрабатычных трукаў. | ЛЕЎ і СІМ людзі мёртвай кропкі. | Смірноў і Гурская сатыра - юмар і рад інш. нумароў.

Канферансье Леанід Валынскі | Пачатак у 9 гадзін | Ля каўра — 2 Вацэк

Скора! гастролі заслужаных артыстаў ССРГ бр. ТАНЦІ.

СЁННЯ, 24 чэрвеня вялікі дзіцячы ранішнік з удзелам ўсёй трупы. ПАЧАТАК у 2 гадз. дня. КАСА адкрыта з 10 гадзін ран.

УВАГА: Пры дарослым адно дзіця праходзіць дармова, або 2-е дзяцей да 8-мі год на адзін білет.

Кір. цырк. эстр. муз. прадпрыемствамі „УЦЭМП“

Летні тэатр сада „ПРОФІНТЭРН“

Гастролі маскоўскага тэатра Ленсовета

30 чэрвеня — А. Н. АСТРОЎСКІ

„БЕСПРИДАННИЦА“ у 4 дзеях

Пачатак у 9 гадзін вечера.

Білеты прадаюцца ў рабочай касе з 11—2 і з 4—6 гадз. і ў касе тэатра з 12—2 і з 5—9 гадз.

Купіўшыя білеты ў тэатр за ўваход у сад не плоцяць. ДЫРЭКЦЫЯ.

АРГАНІЗАЦЫІ, ЖАДАЮЧЫЯ НАБЫЦЬ БУКЕТЫ, КВЕТКІ І ЗЕЛЕНЬ К УСЕНАРОДНАМУ СВЯТУ — 11 ЛІПЕНЯ, — ПАВІННЫ НЕ ПАЗНЕЙ 1 ЛІПЕНЯ ПАДАЦЬ ЗАЯЎКІ Ў КІРАЎНІЦТВА ЗЯЛЁНАГА БУДАЎНІЦТВА, К. МАРКСА, 58.

ПАДПІШЫЦЕСЯ на газету „ЗВЯЗДА“ на 2-е паўгоддзе 1935 г.

АДКРЫЦЦЕ

першага усебеларускага з'езда совецкіх архітэктараў БССР адбудзецца сёння, 24 чэрвеня, у 6 гадзін вечара.

Білеты і запрашэнні сапраўдны.

Магілеўскі беларускі педагагічны тэхнікум

(Магілеў-на-Дняпры, Быхаўская 18) абвяшчае **АСЕННІ НАБОР СТУДЭНТАЎ.**

Прымаюцца асобы ва ўзросце ад 15 да 25 гадоў з адукацыяй за НСШ.

Усе паступаючыя трымаюць іспыты ў аб'ёме няпоўнай сярэдняй школы па гісторыі, геаграфіі, матэматыцы, беларускай мове (вусна і пісьмова) і рускай мове (пісьмовай).

Да заявы неабходна прыкласці наступныя дакументы: аб скачэнні школы (арыгінал), завераную анкету, даведку аб соцстановішчы, метрыку, даведку аб здароўі, дзве фотакарткі (завераныя) і паштовых марак на 40 кап.

Прыём заяў да 15 ліпеня.

Іспыты з 15 па 29 жніўня.

Дапушчаным да іспытаў будзе паведамлена пісьмова.

Пачатак заняткаў з 1 верасня.

Усе студэнты забяспечваюцца інтэрнатам і на 75 проц. стыпендыяй (па паспяховасці).

ДЫРЭКЦЫЯ.

Беларускі дзяржаўны інстытут народнай гаспадаркі імя В. В. Куйбышэва абвяшчае ПРЫЁМ у 1935 годзе СТУДЭНТАЎ на 1-шы курс факультэтаў:

1. **Планавы**, які рыхтуе эканамістаў-планавікоў па планаванню прамысловасці, сельскагаспадарчага, совецкага і кааператыўнага гандлю.
2. **Фінансавы**, які рыхтуе эканамістаў-фінансістаў.
3. **Кааператыўны**, які рыхтуе таваразнаўцаў-арганізатараў па харчтаварах і промтаварах.
4. **Народна-гаспадарчага ўчоту**, які рыхтуе эканамістаў па народна-гаспадарчаму ўчоту, прамысловасці і сельскай гаспадаркі. Усяго 270 чалавек.

У інстытут прымаюцца асобы, дасягнуўшыя 17 год і не старэй 35 год, не пазбаўленыя выбарчых правоў.

Усе асобы, паступаючыя ў Беларускі інстытут народнай гаспадаркі імя В. В. Куйбышэва, павінны мець закончаную сярэднюю адукацыю (сярэдняя школа, тэхнікум, рабфак).

Незалежна ад адукацыі, усе паступаючыя ў інстытут праходзяць іспыты ў аб'ёме курса сярэдняй школы: па грамадазнаўству, белмове і літаратуры, расійскай мове і літаратуры, матэматыцы, фізіцы і хіміі.

Да заявы павінны быць прыложаны дзве фотакарткі паступаючага, а таксама наступныя дакументы: а) анкета, завераная профсаюзнай арганізацыяй або совецкай установай не ніжэй раённага маштаба, б) даведка аб сацыяльным паходжанні і становішчы, в) даведка аб тым, што паступаючы і яго бацькі не пазбаўлены выбарчых правоў, г) пасведчанне аб адукацыі, д) метрыка, е) даведка лячэбнай установы ў тым, што паступаючы не мае хвароб, перашкаджаючых паступленню ў інстытут.

УВАГА: 1. **Дакументы да заяў прыкладаюцца толькі ў арыгіналах.** 2. У заяве павінен быць абавязкова ўказан адрас паступаючага. 3. У заяве павінна быць таксама ўказана, які факультэт, спецыяльнасць паступаючы выбірае.

Прыём заяў для паступлення ў БІНГ адкрываецца з 20 мая. Тэрмін прыёмных іспытаў устаноўлен з 15 жніўня па 25 жніўня 1935 г.

Пачатак заняткаў у БІНГ 1 верасня 1935 г.

Студэнты інстытута забяспечваюцца стыпендыяй і інтэрнатам. Членам сям'і студэнтаў інтэрнат не прадастаўляецца.

Заяву аб жаданні паступіць у інстытут павінны падаваць на імя дырэктара Беларускага інстытута народнай гаспадаркі па адрасу: г. Менск, Універсітэцкі гарадок, галоўны корпус, пакой № 207.

ДЫРЭКЦЫЯ.

УМОВЫ ПРЫЁМУ Ў АСПІРАНТЫ-ДАКТАРАНТЫ БЕЛАРУСКАЙ АКАДЭМІІ НАВУК НА 1935 год.

1. Аспірантура БелАН ставіць сваёй мэтай падрыхтоўку высокакваліфікаваных кадраў навуковых работнікаў для кіруючай даследчай работы ў інстытутах БелАН, а таксама і для другіх навуковых устаноў БССР.

2. Асноўнай задачай аспіранта-дактаранта БелАН з'яўляецца ўдасканаленне ў сваёй навуковай спецыяльнасці пры кансультацыі акадэмікаў, а таксама адпаведных спецыялістаў і самастойная работа над доктарскай дысертацыяй.

3. У аспіранты-дактаранты прымаюцца асобы, актыўна ўдзельнічаючыя ў соцыялістычным будаўніцтве, паспяхова скончыўшыя вузаўскую аспірантуру і атрымаўшыя вучоную ступень кандыдата навук або асобы, непраходзіўшыя аспірантуру, але маючыя веды ва ўказаным аб'ёме і абараніўшыя дысертацыю на вучоную ступень кандыдата навук, а таксама ўладаючыя замежнымі мовамі ў аб'ёме свабоднага карыстання замежнай літаратурай.

4. Прыём у аспіранты-дактаранты будзе праводзіцца па наступных спецыяльнасцях:

1 Інстытут мовы 1 вакансія
2 Інстытут эканомікі 1 вакансія
3 Інстытут літаратуры 1 вакансія
4 Інстытут хіміі 1 вакансія
5 Інстытут біялогіі 1 вакансія
6 Інстытут торфу 1 вакансія
7 Інстытут фізмат 1 вакансія
8 Інстытут геалогіі 1 вакансія
9 Інстытут аграглебазнаўства 1 вакансія

5. Усе кандыдаты праходзяць калоквіум па выбіраемай спецыяльнасці і па асноўных праблемах гістарычнага і дыялектычнага матэрыялізма.

6. Тэрмін навучання ў аспірантуры 3 гады.

7. Аспіранты-дактаранты забяспечваюцца стыпендыяй 350—400 руб. у месяц, а таксама жылплошчай (сем'і прынятых у аспірантуру жылплошчай не забяспечваюцца).

8. За ўсімі даведкамі звяртацца ў аддзел падрыхтоўкі навукова-даследчых кадраў — г. Менск, Ленінская, дом 29-35, пакой 31; там-жа прымаюцца і заявы.

В. а. прэзідэнта Неадменны сакратар праф. ЧУДЗЁНАК.

Дырэктар аддзела падрыхтоўкі навукова-даследчых кадраў АШАРОВІЧ.

Магілеўская школа сляпых дзяцей і падлеткаў абвяшчае прыём заяў у школу.

Прымаюцца дзеці ва ўзросце ад 8 да 12 год і падлеткі ад 12 да 16 год. Прыём заяў да 20 жніўня. Да заявы неабходна прыкласці дакументы: даведку доктара аб прычыне і ступені слепаты і становішчы здароўя, метрычную даведку, даведку аб соцыяльным становішчы бацькоў.

Вучні школы сляпых дзяцей атрымліваюць асвету за няпоўную сярэднюю школу і ў школе падлеткаў за пачатковую школу. Пры школах маюцца майстэрні: шчотачная, вяровачна-вязальная і карзіначная. Пасля сканчэння школы частка вучняў накіроўваецца на далейшую вучобу і астатнія на работу ў вытворчасць. Вучні знаходзяцца на поўным дзяржаўным утрыманні. Выклік залічаных у школу будзе аб'яўлен пісьмова.

Адрас: г. Магілеў, БССР, школа сляпых дзяцей, Нова-Чарнігаўская, № 39 і падлеткаў — Нова-Чарнігаўская, 31.

АДМІНІСТРАЦЫЯ.

Беларуская акадэмія навук ВЫДАВЕЦТВА

ВЫШЛІ З ДРУКУ і паступілі ў продаж:

Зборнік прац інстытута хіміі, т. 1, тыр. 1000, стар. 352, ц. 7 р.

Зборнік прац біялагічнага інстытута, тыр. 750, стар. 122, ц. 2 р. 75 к.

Заходняя Беларусь (інфармацыйны бюлетэнь), тыр. 1000, стар. 142, ц. 3 р.

ФРЫШМАН — Прамысловасць Заходняй Беларусі (Статыстычна-эканамічныя даведкі на рускай мове), тыр. 1000, стар. 134, ц. 3 р.

КЕРНАЖЫЦКІ — Гаспадарка прыгоннікаў на Беларусі. Тыр. 2000, стар. 272, ц. 4 р. 50 к.

СКУЛЬСКІ — «Б. Б.» (Беспартыйны блок. Правячая партыя польскага фашызма). На рускай мове; тыр. 8000, стар. 64, ц. 50 к.

КУПРЭВІЧ — Задачы і метады вывучэння хваробы сельскагаспадарчых раслін, тыр. 2000, стар. 52, ц. 1 р.

Акад. АФАНАСЬЕЎ — Вытворчая класіфікацыя і галоўнейшыя агратэхнічныя прыёмы асваення і акультурвання новых зямель БССР, тыр. 2000, стар. 64, ц. 80 к.

ШКІЛЬТЭР — Латышскі селянін на Беларусі да і пасля Кастрычніка (на латышскай мове) тыр. 750, стар. 144, ц. 2 р. 75 к.

ДРУКУЮЦЦА І ХУТКА ПАСТУПЯЦЬ У ПРОДАЖ

ЛЕНІН супроць Бунда (на яўрэйскай мове).

Акад. ВАЛЬФСОН — Супроць расавых тэорый.

Акад. ШЧАРБАКОЎ — Сялянскі рух і казацтва на Беларусі ў эпоху феадалізма.

Праф. ЛАМЦЁЎ — Беларуская граматыка (фанетыка і правапіс), ч. 1.

КАЗЛОЎ і ФЕДАСЕЕЎ — Каталітычны сінтэз хінальдзіі (на рускай мове).

На навуковым фронце № 7—8 Бюлетэнь інстытута яўрэйскай пролетарскай культуры).

Важнейшыя палітычныя партыі ў Польшчы, Заходняй Беларусі і Заходняй Украіне.

ШНЕЙДЭР — Становішча сялян у Заходняй Беларусі.

КНІГІ ПРАДАЮЦЦА ЎСІМІ КНІГАРНЯМІ ДВБ І БАКТ'а ПА ГАРАДАХ І РАЁНАХ БССР І Ў КНІЖНЫХ КІЁСКАХ БЕЛАРУСКАЙ АКАДЭМІІ НАВУК.

Прымаецца падпіска на 2-ое паўгоддзе 1935 г.

„ПОЛЫМЯ РЭВОЛЮЦЫІ“

Журнал „Полымя рэвалюцыі“

змяшчае на сваіх старонках **раманы, аповесці, апавяданні, паэмы, вершы буйнейшых совецкіх пісьменнікаў БССР,** а таксама лепшыя **творы пачынаючых пісьменнікаў і літгурткоўцаў;**

знаёміць у перакладах на беларускую мову з творамі совецкіх пісьменнікаў брацкіх социялістычных рэспублік, з творамі класікаў сусветнай літаратуры;

подае крытычныя артыкулы пра творчасць пасобных пісьменнікаў і кнігі, якія выходзяць з друку.

Для дапамогі калгасным і саўгасным драмгурткам у кожным нумары журнала „Полымя рэволюцыі“ змяшчаецца НОВАЯ П'ЕСА.

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА на год — 24 руб., на паўгода — 12 руб., на 3 месяцы — 6 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА на пошце, аддзяленнямі і ўпаўнаважанымі Саюздруку і лістаносцамі

КНІГАСЕНТАР ДВБ.

ПРЭЗІДЭНЦКАЯ БІБЛІЯТЭКА РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

Адрас рэдакцыі і выдавецтва: Менск, Совецкая, 63, Тэлефоны: прыём тэлефонеграм—21-351, адказны рэдактар—21-352, нам. рэдактара — 25-188, адказны сакратар—21-350; аддзелы: партыйны, культурны—21-353, сельскагаспадарчы — 21-356, прамысловы, совецка-гандлёвы, масавых кампаній і мясцовай інфармацыі—21-354, пісем рабочых і калгаснікаў і работы з рабсількорамі—21-355, замежнай інфармацыі — 25-189, мастацкі—23-955, выпускаючы—21-357; заг. выдавецтва — 21-358, прыём аб'яў — 21-360, бухгалтэрыя—21-885.

Ул. Галоўлітбела № К—1140.

Тыраж 92.935 экз.

Менск. Друкарня «Звязда».